

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตรของเกษตรกรตำบลห้วยห้อม อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ของเกษตรกรผู้ผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตรของเกษตรกร ประกอบด้วย 1) สภาพการผลิตทั่วไป 2) การปฏิบัติตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) ของเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร

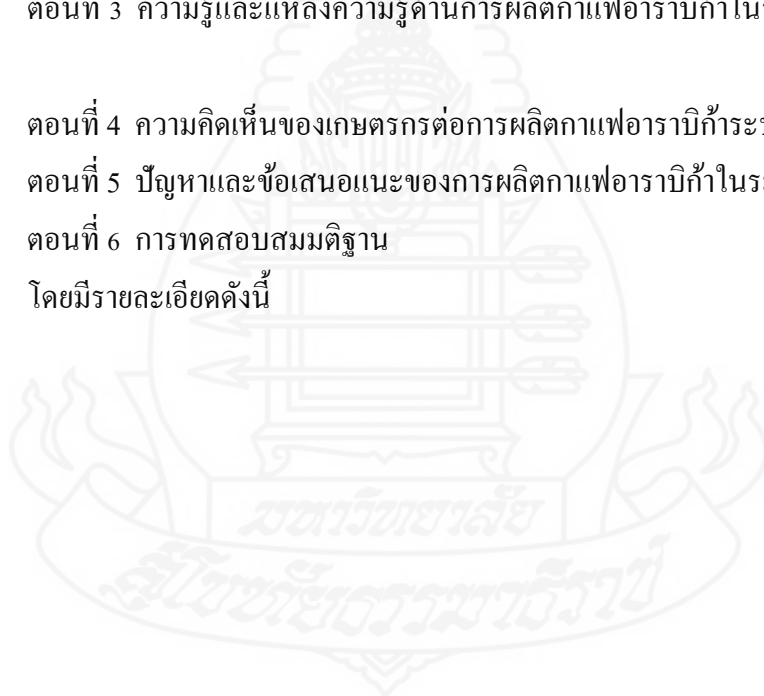
ตอนที่ 3 ความรู้และแหล่งความรู้ด้านการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตรของเกษตรกร

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตกาแฟอาราบิก้าระบบวนเกษตร

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร

ตอนที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน

โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ของเกษตรกรผู้ผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร

1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร

n = 212		
สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	184	86.8
หญิง	28	13.2
2. อายุ (ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30	11	5.2
31 – 40	55	25.9
41 – 50	85	40.1
51 – 60	43	20.3
มากกว่าหรือเท่ากับ 61	18	8.5
ค่าต่ำสุด = 21 ปี ค่าสูงสุด = 74 ปี		
ค่าเฉลี่ย = 46.27 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 9.567 ปี		
3. ระดับการศึกษา		
ไม่ได้รับการศึกษา	74	34.9
ประถมศึกษาปีที่ 4	45	21.2
ประถมศึกษาปีที่ 6	49	23.1
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	19	9.0
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (ปวช.)	16	7.5
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า (ปวส.)	6	2.8
ปริญญาตรี	3	1.4

จากตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร ตำบลห้วยห้อม อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังนี้

เพศ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 86.8 เป็นเพศชาย และร้อยละ 13.2 เป็นเพศหญิง

อายุ เกษตรกรร้อยละ 40.1 มีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี รองลงมา ร้อยละ 25.9 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี และมีเพียงร้อยละ 5.2 มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี เกษตรกรมีอายุมากที่สุด 74 ปี มีอายุน้อยที่สุด 21 ปี และมีอายุเฉลี่ย 46.27 ปี

ระดับการศึกษา เกษตรกรร้อยละ 34.9 ไม่ได้รับการศึกษา รองลงมา ร้อยละ 23.1 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 1.4 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี

1.2 สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ได้แก่ ขนาดพื้นที่ปลูกกาแฟ จำนวนแรงงานในครัวเรือน รายได้ของครัวเรือน แหล่งเงินทุนในการทำเกษตร ผลผลิตกาแฟที่ได้รับ ราคาจำหน่ายผลผลิตกาแฟ ต้นทุนการผลิตกาแฟ ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 4.2 ขนาดพื้นที่ปลูกกาแฟและจำนวนแรงงานในครัวเรือน

n = 212		
ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ขนาดพื้นที่ปลูกกาแฟ (ไร่)		
1	30	14.6
2	51	23.6
3	30	14.2
4	23	10.8
5	27	12.7
6	19	9.0
มากกว่าหรือเท่ากับ 7	32	15.1
ค่าต่ำสุด = 1 ไร่ ค่าสูงสุด = 32 ไร่		
ค่าเฉลี่ย = 4.39 ไร่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 4.223 ไร่		

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 212		
ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.1 พื้นที่ของตนเอง (ไร่)		
1	33	15.6
2	55	25.9
3	29	13.7
4	24	11.3
5	25	11.8
6	14	6.6
มากกว่าหรือเท่ากับ 7	32	15.1
ค่าต่ำสุด = 1 ไร่ ค่าสูงสุด = 32 ไร่		
ค่าเฉลี่ย = 4.25 ไร่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 4.244 ไร่		
1.2 พื้นที่เช่า (ไร่)		
ไม่มี	197	92.9
มี	15	7.1
1	6	2.8
2	6	2.8
3	2	1.0
4	1	0.5
ค่าต่ำสุด = 1 ไร่ ค่าสูงสุด = 4 ไร่		
ค่าเฉลี่ย = 1.87 ไร่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.915 ไร่		
2. จำนวนแรงงานในครัวเรือน (ราย)		
1	5	2.4
2	58	27.4
3	42	19.8
4	42	19.8
5	34	16.0
มากกว่าหรือเท่ากับ 6	31	14.6
ค่าต่ำสุด = 1 ราย ค่าสูงสุด = 12 ราย		
ค่าเฉลี่ย = 3.73 ราย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.684 ราย		

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 212		
ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2.1 แรงงานชาย (ราย)		
ไม่มี	4	1.9
มี	208	98.1
1	77	36.3
2	74	34.9
3	38	17.9
มากกว่าหรือเท่ากับ 4	19	9.0
ค่าต่ำสุด = 1 ราย ค่าสูงสุด = 5 ราย		
ค่าเฉลี่ย = 2.02 ราย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.021 ราย		
2.2 แรงงานหญิง (ราย)		
ไม่มี	3	1.4
มี	209	98.6
1	105	49.5
2	61	28.8
3	34	16.0
มากกว่าหรือเท่ากับ 4	9	4.3
ค่าต่ำสุด = 1 ราย ค่าสูงสุด = 7 ราย		
ค่าเฉลี่ย = 1.77 ราย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.968 ราย		

จากตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นสภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร ตำบลห้วยห้อม อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในด้านขนาดพื้นที่ปลูกกาแฟ และจำนวนแรงงานในครัวเรือน ซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังนี้

ขนาดพื้นที่ปลูกกาแฟ เกษตรกรร้อยละ 23.6 มีขนาดพื้นที่เพาะปลูกกาแฟ 2 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 15.1 มีขนาดพื้นที่เพาะปลูกกาแฟมากกว่าหรือเท่ากับ 7 ไร่ และมีเพียงร้อยละ 9.0 ที่มีพื้นที่ปลูกกาแฟ 6 ไร่ เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกกาแฟต่ำสุด 1 ไร่ สูงสุด 32 ไร่ และโดยเฉลี่ยมีพื้นที่ปลูกกาแฟ จำนวน 4.39 ไร่ โดยแยกเป็นพื้นที่ของตนเอง และพื้นที่เช่า ดังนี้

1) พื้นที่ปลูกกาแฟของตนเอง เกษตรกรร้อยละ 25.9 มีขนาดพื้นที่เพาะปลูก 2 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 15.6 มีขนาดพื้นที่เพาะปลูก 1 ไร่ และมีเพียงร้อยละ 6.6 ที่มีพื้นที่ปลูก 6 ไร่ เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกกาแฟต่ำสุด 1 ไร่ สูงสุด 32 ไร่ และโดยเฉลี่ยมีพื้นที่ปลูกกาแฟ จำนวน 4.25 ไร่

2) พื้นที่เช่าปลูกกาแฟ เกษตรกรร้อยละ 7.1 ของเกษตรกรทั้งหมดเช่าพื้นที่ปลูกกาแฟ เกษตรกรร้อยละ 2.8 เช่าพื้นที่ปลูกกาแฟ 1 ไร่ และ 2 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 1.0 เช่าพื้นที่ปลูกกาแฟ 3 ไร่ และมีเพียงร้อยละ 0.5 ที่เช่าพื้นที่ปลูกกาแฟ 4 ไร่ โดยเฉลี่ยเกษตรกรเช่าพื้นที่ปลูกกาแฟ จำนวน 1.87 ไร่

จำนวนแรงงานในครัวเรือน เกษตรกรร้อยละ 27.4 มีแรงงานรวม 2 ราย รองลงมา ร้อยละ 19.8 มีแรงงานรวม 3 ราย และ 4 ราย มีแรงงานในครัวเรือนส่วนน้อย ร้อยละ 2.4 มีแรงงานด้านการเกษตรรวม 1 ราย โดยมีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 3.73 ราย โดยแยกได้ดังนี้

1) แรงงานชาย เกษตรกรร้อยละ 36.3 มีแรงงานชาย 1 ราย รองลงมา ร้อยละ 34.9 มีแรงงานชาย 2 ราย และมีเพียงร้อยละ 1.9 เท่านั้นที่ไม่มีแรงงานชาย โดยมีแรงงานชายเฉลี่ย 2.02 ราย

2) แรงงานหญิง เกษตรกรร้อยละ 49.5 มีแรงงานหญิง 1 ราย รองลงมา ร้อยละ 28.8 มีแรงงานหญิง 2 ราย และมีเพียงร้อยละ 1.4 เท่านั้นที่ไม่มีแรงงานหญิง โดยมีแรงงานหญิงเฉลี่ย 1.77 ราย

ตารางที่ 4.3 รายได้ของครัวเรือน แหล่งเงินทุน ผลผลิต ราคาจำหน่ายผลผลิต และต้นทุนการผลิต

n = 212

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. รายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30,000	51	24.1
30,001 – 60,000	113	53.3
60,001 – 90,000	39	18.4
90,001 – 120,000	4	1.9
120,001 – 150,000	2	0.9
มากกว่าหรือเท่ากับ 150,001	3	1.4
ค่าต่ำสุด = 20,000 บาท ค่าสูงสุด = 200,000 บาท		
ค่าเฉลี่ย = 53,007.55 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 25,498.346 บาท		

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

n = 212		
ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.1 รายได้จากการเกษตร (บาท/ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 25,000	32	15.1
25,001 – 50,000	129	60.8
50,001 – 75,000	36	17.0
75,001 – 100,000	11	5.2
มากกว่าหรือเท่ากับ 100,001	4	1.9
ค่าต่ำสุด = 10,000 บาท ค่าสูงสุด = 160,000 บาท		
ค่าเฉลี่ย = 43,266.98 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 22,151.016 บาท		
รายได้จากการปลูกกาแฟอาราบิก้า (บาท/ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000	27	12.8
10,001 – 20,000	73	34.4
20,001 – 30,000	49	23.1
30,001 – 40,000	45	21.2
มากกว่าหรือเท่ากับ 40,001	18	8.5
ค่าต่ำสุด = 6,000 บาท ค่าสูงสุด = 120,000 บาท		
ค่าเฉลี่ย = 27,037.74 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 15,616.812 บาท		
รายได้จากการทำการเกษตรอื่นๆ		
ไม่มีรายได้จากการทำการเกษตรอื่นๆ	35	16.5
มีรายได้จากการทำการเกษตรอื่นๆ (บาท/ปี)	177	83.5
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 9,000	24	11.3
9,001 – 18,000	69	32.6
18,001 – 27,000	46	21.7
27,001 – 36,000	15	7.1
มากกว่าหรือเท่ากับ 36,001	23	10.8
ค่าต่ำสุด = 5,000 บาท ค่าสูงสุด = 60,000 บาท		
ค่าเฉลี่ย = 19,788.70 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 12,986.807 บาท		

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

n = 212		
ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.2 รายได้นอกภาคการเกษตร (บาท/ปี)		
ไม่มีรายได้นอกภาคการเกษตร	109	51.4
มีรายได้นอกภาคการเกษตร (บาท/ปี)	103	48.6
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 9,000	12	5.7
9,001 – 18,000	39	18.4
18,001 – 27,000	30	14.2
27,001 – 36,000	13	6.1
มากกว่าหรือเท่ากับ 36,001	9	4.2
ค่าต่ำสุด = 3,000 บาท ค่าสูงสุด = 60,000 บาท		
ค่าเฉลี่ย = 18,980.58 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 12,212.161 บาท		
2. แหล่งเงินทุนในการทำการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ทุนของตนเอง	192	90.6
ญาติ – พี่น้อง	22	10.4
ธกส.	73	34.4
เพื่อนบ้าน	6	2.8
สหกรณ์การเกษตร	34	16.0
กลุ่มออมทรัพย์	6	2.8
3. ผลผลิตกาแฟอาราบิก้าที่ได้รับ (กิโลกรัม/ปี) (ผลผลิตสดปี 2556)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 500	18	8.5
501 – 1,000	75	35.4
1,001 – 1,500	45	21.2
1,501 – 2,000	43	20.3
2,001 – 2,500	17	8.0
มากกว่าหรือเท่ากับ 2,501	14	6.6
ค่าต่ำสุด = 372 กก./ปี ค่าสูงสุด = 8,500 กก./ปี		
ค่าเฉลี่ย = 1,346.59 กก./ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 908.004 กก./ปี		

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

n = 212		
ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. ราคาจำหน่ายผลผลิตกาแฟอาราบิก้า (บาท/กิโลกรัม)		
4.1 ราคาผลสด (บาท/กิโลกรัม)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 13	1	0.5
14 – 15	100	47.2
16 - 17	52	24.5
18 - 19	58	27.3
มากกว่าหรือเท่ากับ 20	1	0.5
ค่าต่ำสุด = 13 บาท/กก. ค่าสูงสุด = 20 บาท/กก. ค่าเฉลี่ย = 16.20 บาท/กก. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.332 บาท/กก.		
4.2 ราคากาแฟกะลา (บาท/กิโลกรัม)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 80	25	11.8
81 – 90	11	5.2
91 - 100	106	50.0
101 - 110	46	21.7
111 - 120	22	10.4
มากกว่าหรือเท่ากับ 121	2	0.9
ค่าต่ำสุด = 80 บาท/กก. ค่าสูงสุด = 130 บาท/กก. ค่าเฉลี่ย = 101.39 บาท/กก. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 11.093 บาท/กก.		
4.3 ราคาสารกาแฟ (บาท/กิโลกรัม)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 120	45	21.2
121 – 130	88	41.5
131 - 140	47	22.2
141 - 150	30	14.2
มากกว่าหรือเท่ากับ 151	2	0.9
ค่าต่ำสุด = 110 บาท/กก. ค่าสูงสุด = 155 บาท/กก. ค่าเฉลี่ย = 131.52 บาท/กก. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 11.763 บาท/กก.		

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

n = 212		
ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4.4 ราคากาแฟแก้ว (บาท/กิโลกรัม)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 340	9	4.2
341 – 355	82	38.7
356 - 370	89	42.0
371 - 385	30	14.2
มากกว่าหรือเท่ากับ 386	2	0.9
ค่าต่ำสุด = 330 บาท/กก. ค่าสูงสุด = 400 บาท/กก. ค่าเฉลี่ย = 359.50 บาท/กก. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 11.429 บาท/กก.		
5. ต้นทุนการปลูกกาแฟอาราบิก้า (บาท/ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1,500	74	34.9
1,501 – 3,000	84	39.6
3,001 – 4,500	11	5.2
4,501 – 6,000	16	7.6
6,001 – 7,500	6	2.8
มากกว่าหรือเท่ากับ 7,501	21	9.9
ค่าต่ำสุด = 500 บาท/ปี ค่าสูงสุด = 40,000 บาท/ปี ค่าเฉลี่ย = 3,273.07 บาท/ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 3,973.216 บาท/ปี		

จากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นสภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร ตำบลห้วยห้อม อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในด้านรายได้ของครัวเรือน แหล่งเงินทุนในการทำเกษตร ผลผลิตกาแฟที่ได้รับ ราคาจำหน่ายผลผลิตกาแฟ และต้นทุนการผลิตกาแฟ ซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังนี้

รายได้ของครัวเรือน เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 53.3 มีรายได้ของครัวเรือนต่อปี 30,001 – 60,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 24.1 มีรายได้ของครัวเรือนต่อปี น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30,000 บาท และรายได้ของครัวเรือนต่อปีส่วนน้อย ร้อยละ 0.9 มีรายได้ของครัวเรือนต่อปี 120,001 – 150,000 บาท โดยมีรายได้ของครัวเรือนต่อปีเฉลี่ย 53,007.55 บาท โดยแยกได้ดังนี้

1) รายได้จากการเกษตร เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 60.8 มีรายได้จากการเกษตร 25,001 – 50,000 บาทต่อปี รองลงมาร้อยละ 17.0 มีรายได้จากการเกษตร 50,001 – 75,000 บาทต่อปี และมีเพียงร้อยละ 1.9 ที่มีรายได้จากการเกษตรมากกว่าหรือเท่ากับ 100,001 บาทต่อปี โดยมีรายได้จากการเกษตรเฉลี่ย 43,266.98 บาทต่อปี โดยแยกได้ดังนี้

(1) รายได้จากการปลูกกาแฟอาราบิก้า เกษตรกรร้อยละ 34.4 มีรายได้จากการปลูกกาแฟอาราบิก้า 10,001 – 20,000 บาทต่อปี รองลงมาร้อยละ 23.1 มีรายได้จากการปลูกกาแฟอาราบิก้า 20,001 – 30,000 บาทต่อปี และมีเพียงร้อยละ 8.5 ที่มีรายได้จากการปลูกกาแฟอาราบิก้ามากกว่าหรือเท่ากับ 40,001 บาทต่อปี โดยมีรายได้จากการปลูกกาแฟอาราบิก้าเฉลี่ย 27,037.74 บาทต่อปี

(2) รายได้จากการทำการเกษตรอื่นๆ เกษตรกรร้อยละ 32.6 มีรายได้จากการทำการเกษตรอื่นๆ 9,001 – 18,000 บาทต่อปี รองลงมาร้อยละ 21.7 มีรายได้จากการทำการเกษตรอื่นๆ 18,001 – 27,000 บาทต่อปี และมีเพียงร้อยละ 7.1 ที่มีรายได้จากการทำการเกษตรอื่นๆ 27,001 – 36,000 บาทต่อปี โดยมีรายได้จากการทำการเกษตรอื่นๆ เฉลี่ย 19,788.70 บาทต่อปี

2) รายได้นอกภาคการเกษตร เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 51.4 ไม่มีรายได้นอกภาคการเกษตร รองลงมาร้อยละ 18.4 มีรายได้นอกภาคการเกษตร 9,001 – 18,000 บาทต่อปี และมีเพียงร้อยละ 4.2 ที่มีรายได้นอกภาคการเกษตรมากกว่าหรือเท่ากับ 36,001 บาทต่อปี โดยมีรายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 18,980.58 บาทต่อปี

แหล่งเงินทุนในการทำการเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 90.6 ใช้ทุนของตนเองในการทำการเกษตร รองลงมาร้อยละ 34.4 กู้เงินจาก ธ.ก.ส. และมีเพียงร้อยละ 2.8 ที่กู้ยืมจากเพื่อนบ้าน และกลุ่มออมทรัพย์

ผลผลิตกาแฟที่ได้รับ (ผลผลิตสด ปีการผลิต 2556) เกษตรกรร้อยละ 35.4 ได้ผลผลิตกาแฟ 501 – 1,000 กิโลกรัมต่อปี รองลงมาเกษตรกรร้อยละ 21.2 ได้ผลผลิตกาแฟ 1,001 – 1,500 กิโลกรัมต่อปี และมีเพียงร้อยละ 6.6 ได้รับผลผลิตกาแฟมากกว่าหรือเท่ากับ 2,501 กิโลกรัมต่อปี โดยได้ผลผลิตกาแฟเฉลี่ย 1,346.59 กิโลกรัมต่อปี

ราคาจำหน่ายผลผลิตกาแฟของเกษตรกร โดยแยกเป็นดังนี้

1) ราคาผลกาแฟสด เกษตรกรร้อยละ 47.2 ขายผลกาแฟสดราคา 14 – 15 บาทต่อกิโลกรัม รองลงมาร้อยละ 27.3 ขายผลกาแฟสดราคา 18 – 19 บาทต่อกิโลกรัม และมีเพียงร้อยละ 0.5 ที่ขายผลกาแฟสดราคาน้อยกว่าหรือเท่ากับ 13 บาทต่อกิโลกรัม และ มากกว่าหรือเท่ากับ 20 บาทต่อกิโลกรัม โดยขายผลกาแฟสดราคาเฉลี่ย 16.20 บาทต่อกิโลกรัม

2) ราคากาแฟกะลา เกษตรกรครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 50) ขายกาแฟกะลา ราคา 91 - 100 บาทต่อกิโลกรัม รองลงมาร้อยละ 21.7 ขายกาแฟกะลา ราคา 101 - 110 บาทต่อกิโลกรัม และมีเพียง

ร้อยละ 0.9 ที่ขายกาแฟกะลามากกว่าหรือเท่ากับ 121 บาทต่อกิโลกรัม โดยขายกาแฟกะลา ราคาเฉลี่ย 101.39 บาทต่อกิโลกรัม

3) ราคาสารกาแฟ เกษตรกรร้อยละ 41.5 ขายสารกาแฟ ราคา 121 – 130 บาทต่อกิโลกรัม รองลงมาร้อยละ 22.2 ขายสารกาแฟ ราคา 131 - 140 บาทต่อกิโลกรัม และมีเพียงร้อยละ 0.9 ที่ขายสารกาแฟมากกว่าหรือเท่ากับ 151 บาทต่อกิโลกรัม โดยขายสารกาแฟ ราคาเฉลี่ย 131.52 บาทต่อกิโลกรัม

4) ราคากาแฟคั่ว เกษตรกรร้อยละ 42.0 ขายกาแฟคั่ว ราคา 356 - 370 บาทต่อกิโลกรัม รองลงมาร้อยละ 38.7 ขายกาแฟคั่ว ราคา 341 – 355 บาทต่อกิโลกรัม และมีเพียงร้อยละ 0.9 ที่ขายกาแฟคั่ว มากกว่าหรือเท่ากับ 386 บาทต่อกิโลกรัม โดยขายกาแฟคั่วเม็ด ราคาเฉลี่ย 359.50 บาทต่อกิโลกรัม

ต้นทุนการผลิตกาแฟต่อปี ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาต้นทุนการผลิต คือ ค่าต้นกล้า ค่าจ้างเตรียมพื้นที่ ค่าเคมีภัณฑ์ (ปุ๋ย, ยา) ค่าจ้างเก็บเกี่ยว และค่าขนส่งผลผลิต จากการสำรวจพบว่าต้นทุนการผลิตของเกษตรกรมีเพียงค่าเคมีภัณฑ์ (ปุ๋ย, ยา) และค่าขนส่งผลผลิตเท่านั้น

เกษตรกรร้อยละ 39.6 มีต้นทุนในการผลิตกาแฟ รวม 1,501 – 3,000 บาทต่อปี รองลงมาร้อยละ 34.9 มีต้นทุนในการผลิตรวมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1,500 บาทต่อปี และมีเพียงร้อยละ 2.8 มีต้นทุนในการผลิตรวม 6,001 – 7,500 บาทต่อปี โดยมีต้นทุนในการผลิตกาแฟเฉลี่ย 3,273.07 บาทต่อปี

1.3 สภาพทางสังคมของเกษตรกร ได้แก่ ประสบการณ์ในการปลูกกาแฟ และการเป็นสมาชิกกลุ่ม ปราชญ์ผลดังตารางที่ 4.4 ดังนี้

ตารางที่ 4.4 ประสบการณ์ในการปลูกกาแฟและการเป็นสมาชิกกลุ่ม

n = 212		
ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ประสบการณ์ในการปลูกกาแฟ (ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5	138	65.1
6 – 10	50	23.6
11 - 15	14	6.6
16 - 20	7	3.3
มากกว่าหรือเท่ากับ 21	3	1.4
ค่าต่ำสุด = 2 ปี ค่าสูงสุด = 30 ปี		
ค่าเฉลี่ย = 5.97 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 4.983 ปี		

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n = 212

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2. การเป็นสมาชิกกลุ่ม		
ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม	74	34.9
เป็นสมาชิกกลุ่ม(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	138	65.1
กลุ่มผู้ปลูกกาแฟอาราบิก้า	115	54.2
กลุ่มเกษตรกร	43	20.3
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	2	0.9
กลุ่มส่งเสริมอาชีพเกษตรกร	47	22.2

จากตารางที่ 4.4 สภาพสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร ตำบลห้วยห้อม อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้แก่ ประสบการณ์ในการปลูกกาแฟ และการเป็นสมาชิกกลุ่ม ปรากฏผลการวิเคราะห์ เป็นดังนี้

ประสบการณ์ในการปลูกกาแฟอาราบิก้า เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 65.1 มีประสบการณ์ในการปลูกกาแฟอาราบิก้าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี รองลงมาร้อยละ 23.6 มีประสบการณ์ในการเกษตร 6 – 10 ปี และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 1.4 ที่มีประสบการณ์ในการปลูกกาแฟอาราบิก้ามากกว่าหรือเท่ากับ 21 ปี โดยมีประสบการณ์ในการปลูกกาแฟอาราบิก้าเฉลี่ย 5.97 ปี

การเป็นสมาชิกกลุ่ม เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 65.1 เป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ และร้อยละ 34.9 ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มใดๆ โดยส่วนมากร้อยละ 54.2 เป็นสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกกาแฟอาราบิก้า รองลงมาร้อยละ 22.2 เป็นสมาชิกกลุ่มส่งเสริมอาชีพ และมีเพียงร้อยละ 0.9 เท่านั้นที่เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตรของเกษตรกร

2.1 สภาพการผลิตทั่วไป ได้แก่ การเตรียมพื้นที่ปลูก ลักษณะการปลูกกาแฟในพื้นที่ การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว และการตลาด ข้อมูลปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 4.5 การเตรียมพื้นที่ปลูก ลักษณะการปลูกกาแฟในพื้นที่ และการปลูก

n = 212		
ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. การเตรียมพื้นที่ปลูก		
สางป่าทั้งหมด และพลิกดินปลูก	21	9.9
สางป่าเล็กน้อย และมีต้นไม้ใหญ่	191	90.1
2. ลักษณะการปลูกกาแฟในพื้นที่		
ปลูกแบบขั้นบันได	21	9.9
ปลูกตามความลาดชัน (ตามสภาพพื้นที่)	191	90.1
3. การปลูก		
3.1 ที่มาของต้นพันธุ์		
ซื้อ	58	27.4
ได้รับแจกฟรี	74	34.9
เพาะเมล็ดเอง	80	37.7
3.2 อายุต้นพันธุ์กาแฟ(เดือน)		
7	20	9.4
8	39	18.4
9	34	16.0
10	43	20.3
11	11	5.2
12	65	30.7

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

n = 212

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3.3 การเตรียมหลุมปลูก		
3.3.1 ขนาดหลุมปลูก (เซนติเมตร)		
ขนาด 40 x 40	134	63.2
ขนาด 50 x 50	66	31.1
ขนาด 60 x 60	12	5.7
3.3.2 การรองก้นหลุม		
ปุ๋ยคอก	153	72.2
หินฟอสเฟต	4	1.9
อื่นๆ (ไม่รองก้นหลุม)	55	25.9
3.4 การปลูก		
3.4.1 ระยะปลูก (เมตร)		
1.5 x 1.5	160	75.5
1.5 x 2	24	11.3
2 x 2	28	13.2
3.4.2 สภาพพื้นที่ปลูก		
สภาพร่มเงา	205	96.7
สภาพกลางแจ้ง	7	3.3
3.4.3 การคลุมโคนต้น		
ไม่คลุม	107	50.5
คลุม(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	105	49.5
ฟางข้าว	5	2.4
เศษหญ้า	65	30.7
เศษใบไม้	95	44.8

จากตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นสภาพการผลิตทั่วไปในด้านการเตรียมพื้นที่ปลูก ลักษณะการปลูกกาแฟในพื้นที่ การปลูก ของเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร ตำบลห้วยห้อม อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังนี้

การเตรียมพื้นที่ปลูกกาแฟ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 90.1 เตรียมพื้นที่ปลูกกาแฟ โดยการสางป่าเล็กน้อย และมีต้นไม้ใหญ่ และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 9.9 ที่เตรียมพื้นที่ปลูก โดยการสางป่าทั้งหมด และพลิกดินปลูก

ลักษณะการปลูกกาแฟในพื้นที่ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 90.1 ปลูกกาแฟไปตามความลาดชันของพื้นที่ และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 9.9 ปลูกกาแฟตามแนวขั้นบันได

ที่มาของต้นพันธุ์กาแฟ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 37.7 เพาะเมล็ดกาแฟเอง รองลงมา เกษตรกรร้อยละ 34.9 ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 27.4 ที่ซื้อต้นพันธุ์กาแฟ

อายุต้นพันธุ์กาแฟ เกษตรกรร้อยละ 30.7 ใช้ต้นพันธุ์อายุ 12 เดือนในการปลูก รองลงมาเกษตรกรร้อยละ 20.3 ใช้ต้นพันธุ์กาแฟอายุ 10 เดือน และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 5.2 ที่ใช้ต้นพันธุ์กาแฟอายุ 11 เดือน

ขนาดหลุมปลูกกาแฟ เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 63.2 เตรียมหลุมปลูกกาแฟขนาด 40 x 40 เซนติเมตร รองลงมาเกษตรกรร้อยละ 31.1 เตรียมหลุมปลูกกาแฟขนาด 50 x 50 เซนติเมตร และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 5.7 เตรียมหลุมปลูกกาแฟขนาด 60 x 60 เซนติเมตร

การรองก้นหลุมปลูกกาแฟ เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 72.2 รองก้นหลุมปลูกด้วยปุ๋ยคอก รองลงมาเกษตรกรร้อยละ 25.9 ไม่รองก้นหลุมปลูกกาแฟ และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 1.9 รองก้นหลุมปลูกกาแฟด้วยหินฟอสเฟต

ระยะหลุมปลูกกาแฟ เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 75.5 เตรียมหลุมปลูกกาแฟโดยมีระยะห่าง 1.5 x 1.5 เมตร รองลงมาเกษตรกรร้อยละ 13.2 เตรียมหลุมปลูกกาแฟโดยมีระยะห่าง 2 x 2 เมตร และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 11.3 เตรียมหลุมปลูกกาแฟโดยมีระยะห่าง 1.5 x 2 เมตร

สภาพพื้นที่ปลูกกาแฟของเกษตรกร เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 96.7 ปลูกกาแฟในสภาพร่มเงา และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 3.3 ปลูกกาแฟในสภาพกลางแจ้ง

การคลุมโคนต้นกาแฟหลังปลูก เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 50.5 ไม่คลุมโคนต้นกาแฟหลังปลูก รองลงมาเกษตรกรร้อยละ 44.8 คลุมโคนต้นกาแฟหลังปลูกด้วยเศษใบไม้ และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 2.4 คลุมโคนต้นกาแฟด้วยฟางข้าว

ตารางที่ 4.6 การดูแลรักษา

n = 212		
ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. การดูแลรักษา		
1.1 การใส่ปุ๋ย(ครั้ง/ปี)		
ไม่ใส่	1	0.5
ใส่ (ครั้ง/ปี)	211	99.5
1	153	72.2
2	48	22.6
3	10	4.7
เดือนที่ใส่ปุ๋ย(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เมษายน	27	12.7
พฤษภาคม	70	33.0
มิถุนายน	95	44.8
กรกฎาคม	28	13.2
สิงหาคม	37	17.5
กันยายน	16	7.5
ตุลาคม	4	1.9
1.2 การให้น้ำ		
อาศัยน้ำฝน	199	93.9
ระบบน้ำหยด	2	0.9
สปริงเกอร์	11	5.2
1.3 การตัดแต่งกิ่ง		
ไม่ตัดแต่งกิ่ง	119	56.1
ตัดแต่งกิ่ง	93	43.9
ทุกปี	22	10.4
2 ปี/ครั้ง	67	31.6
3 ปี/ครั้ง	4	1.9

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n = 212		
ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.4 การระบาดของโรค		
1.4.1 โรคราสนิม		
ไม่ระบาด	185	87.3
ระบาด	27	12.7
ใช้สารเคมี	4	1.9
ใช้สารชีวภัณฑ์	21	9.9
ใช้สารเคมีและสารชีวภัณฑ์	2	0.9
1.4.2 โรคใบจุดสีน้ำตาล		
ไม่ระบาด	169	79.7
ระบาด	43	20.3
ใช้สารเคมี	11	5.2
ใช้สารชีวภัณฑ์	28	13.2
ใช้สารเคมีและสารชีวภัณฑ์	4	1.9
1.4.3 โรคกิ่งและยอดแห้ง		
ไม่ระบาด	181	85.4
ระบาด	31	14.6
ใช้สารเคมี	13	6.1
ใช้สารชีวภัณฑ์	15	7.1
ใช้สารเคมีและสารชีวภัณฑ์	3	1.4
1.4.4 โรคเน่ากอดิน		
ไม่ระบาด	184	86.8
ระบาด	28	13.2
ใช้สารเคมี	7	3.3
ใช้สารชีวภัณฑ์	19	9.0
ใช้สารเคมีและสารชีวภัณฑ์	2	0.9

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n = 212		
ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.5 การระบาดของแมลง		
1.5.1 เพลี้ยอ่อน		
ไม่ระบาด	188	88.7
ระบาด	24	11.3
ใช้สารเคมี	5	2.3
ใช้สารชีวภัณฑ์	15	7.1
ใช้สารเคมีและสารชีวภัณฑ์	4	1.9
1.5.2 เพลี้ยแป้ง		
ไม่ระบาด	172	81.1
ระบาด	40	18.9
ใช้สารเคมี	18	8.5
ใช้สารชีวภัณฑ์	17	8.0
ใช้สารเคมีและสารชีวภัณฑ์	5	2.4
1.5.3 เพลี้ยหอยสีเขียว		
ไม่ระบาด	187	88.2
ระบาด	25	11.8
ใช้สารเคมี	12	5.7
ใช้สารชีวภัณฑ์	10	4.7
ใช้สารเคมีและสารชีวภัณฑ์	3	1.4
1.5.4 หนอนกาแฟสีแดง		
ไม่ระบาด	180	84.9
ระบาด	32	15.1
ใช้สารเคมี	11	5.2
ใช้สารชีวภัณฑ์	18	8.5
ใช้สารเคมีและสารชีวภัณฑ์	3	1.4

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n = 212		
ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.6 การกำจัดวัชพืช (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ใช้แรงงานคน	212	100.0
ใช้เครื่องจักร	25	11.8
ใช้สารเคมี	21	9.9

จากตารางที่ 4.6 แสดงให้เห็นสภาพการผลิดกาแพทั่วไป ในด้านการดูแลรักษาของเกษตรกรผู้ปลูกกาแพอาราบีค้ำในระบบวนเกษตร ตำบลห้วยห้อม อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังนี้

การใส่ปุ๋ยกาแพ เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 72.2 ใส่ปุ๋ยกาแพจำนวน 1 ครั้งต่อปี รองลงมาเกษตรกรร้อยละ 22.6 ใส่ปุ๋ยกาแพจำนวน 2 ครั้งต่อปี และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 0.5 ไม่ใส่ปุ๋ยเลย และเกษตรกรร้อยละ 44.8 ใส่ปุ๋ยกาแพในเดือนมิถุนายน รองลงมาเกษตรกรร้อยละ 33.0 ใส่ปุ๋ยกาแพในเดือนพฤษภาคม และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 1.9 ใส่ปุ๋ยกาแพในเดือนตุลาคม

การให้น้ำกาแพ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 93.9 อาศัยน้ำฝนในการเพาะปลูกกาแพ รองลงมาเกษตรกรร้อยละ 5.2 ให้น้ำต้นกาแพโดยการติดสปริงเกอร์รอบสวนกาแพ และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 0.9 ให้น้ำต้นกาแพโดยการติดตั้งระบบน้ำหยด

การตัดแต่งกิ่งกาแพ เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 56.1 ไม่ตัดแต่งกิ่งกาแพ รองลงมาเกษตรกรร้อยละ 31.6 ตัดแต่งกิ่งกาแพ จำนวน 2 ปีต่อครั้ง และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 1.9 ตัดแต่งกิ่งจำนวน 3 ปีต่อครั้ง

การระบาดของโรค โดยแยกเป็นโรคต่างๆ ดังนี้

1) โรคราสนิม เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 87.3 ไม่พบการระบาดของโรคราสนิม มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 12.7 ที่พบการระบาดของโรคราสนิม และเกษตรกรที่พบการระบาดของโรคราสนิมร้อยละ 9.9 ใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันและกำจัด รองลงมาร้อยละ 1.9 ใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัด และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 0.9 ใช้ทั้งสารเคมีและสารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดโรคราสนิม

2) โรคใบจุดสีน้ำตาล เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 79.7 ไม่พบการระบาดของโรคใบจุดสีน้ำตาล มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 20.3 ที่พบการระบาดของโรคใบจุดสีน้ำตาล และเกษตรกรที่พบการระบาดของโรคใบจุดสีน้ำตาลร้อยละ 13.2 ใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันและกำจัด รองลงมาร้อยละ 5.2 ใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัด และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 1.9 ใช้ทั้งสารเคมีและสารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดโรคใบจุดสีน้ำตาล

3) โรคกิ่งและยอดแห้ง เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 85.4 ไม่พบการระบาดของโรคกิ่งและยอดแห้ง มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 14.6 ที่พบการระบาดของโรคกิ่งและยอดแห้ง และเกษตรกรที่พบการระบาดของโรคกิ่งและยอดแห้งร้อยละ 7.1 ใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันและกำจัด รองลงมาร้อยละ 6.1 ใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัด และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 1.4 ใช้ทั้งสารเคมีและสารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดโรคกิ่งและยอดแห้ง

4) โรคเน่าคอดิน เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 86.8 ไม่พบการระบาดของโรคเน่าคอดิน มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 13.2 ที่พบการระบาดของโรคเน่าคอดิน และเกษตรกรที่พบการระบาดของโรคเน่าคอดินร้อยละ 67.9 ใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันและกำจัด รองลงมาร้อยละ 25.0 ใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัด และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 7.1 ใช้ทั้งสารเคมีและสารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดโรคเน่าคอดิน

การระบาดของแมลง โดยแยกเป็นแมลงต่างๆ ดังนี้

1) เพลี้ยอ่อน เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 88.7 ไม่พบการระบาดของเพลี้ยอ่อน มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 11.3 ที่พบการระบาดของเพลี้ยอ่อน และเกษตรกรที่พบการระบาดของเพลี้ยอ่อนร้อยละ 7.1 ใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันและกำจัด รองลงมาร้อยละ 2.3 ใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัด และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 1.9 ใช้ทั้งสารเคมีและสารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดเพลี้ยอ่อน

2) เพลี้ยแป้ง เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 81.1 ไม่พบการระบาดของเพลี้ยแป้ง มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 18.9 ที่พบการระบาดของเพลี้ยแป้ง และเกษตรกรที่พบการระบาดของเพลี้ยแป้งร้อยละ 8.5 ใช้สารเคมีในการป้องกันและกำจัด รองลงมาร้อยละ 8.0 ใช้ชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัด และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 2.4 ใช้ทั้งสารเคมีและสารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดเพลี้ยแป้ง

3) เพลี้ยหอยสีเขียว เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 88.2 ไม่พบการระบาดของเพลี้ยหอยสีเขียว มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 11.8 ที่พบการระบาดของเพลี้ยหอยสีเขียว และเกษตรกรที่พบการระบาดของเพลี้ยหอยสีเขียวร้อยละ 5.7 ใช้สารเคมีในการป้องกันและกำจัด รองลงมา เกษตรกรร้อยละ 4.7 ใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัด และมีเกษตรกรร้อยละ 1.4 ใช้ทั้งสารเคมีและสารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดเพลี้ยหอยสีเขียว

4) หนอนกาแฟสีแดง เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 84.9 ไม่พบการระบาดของหนอนกาแฟสีแดง มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 15.1 ที่พบการระบาดของหนอนกาแฟสีแดง และเกษตรกรที่พบการระบาดของหนอนกาแฟสีแดงร้อยละ 8.5 ใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันและกำจัด รองลงมา ร้อยละ 5.2 ใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัด และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 1.4 ใช้ทั้งสารเคมีและสารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดหนอนกาแฟสีแดง

การกำจัดวัชพืช เกษตรกรทั้งหมดร้อยละ 100.0 ใช้แรงงานคนในการกำจัดวัชพืช รองลงมาเกษตรกรร้อยละ 11.8 ใช้เครื่องจักรในการกำจัดวัชพืช และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 9.9 ใช้สารเคมีในการกำจัดวัชพืช

ตารางที่ 4.7 การเก็บเกี่ยว วิธีการเก็บเกี่ยว การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว และการตลาด

n = 212

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. การเก็บเกี่ยว(ครั้ง/ปี)		
1	56	26.4
2	90	42.4
3	40	18.9
4	26	12.3
2. วิธีการเก็บเกี่ยว		
ใช้แรงงานคน	212	100.0
3. การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว		
ขายผลสด	87	41.1
แปรรูป	55	25.9
ขายผลสดและแปรรูป	70	33.0
การแปรรูป (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
กาแฟกะลา	121	57.1
สารกาแฟ	22	10.4
กาแฟคั่วเมล็ด	1	0.5

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

n = 212

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. การตลาด		
4.1 การตลาดผลสด		
พ่อค้าคนกลาง	151	71.2
บริษัท	16	7.6
โครงการหลวง	45	21.2
4.2 การตลาดกาแฟกะลา		
พ่อค้าคนกลาง	126	59.4
บริษัท	39	18.4
โครงการหลวง	47	22.2
4.3 การตลาดสารกาแฟ		
พ่อค้าคนกลาง	97	45.8
บริษัท	78	36.8
โครงการหลวง	37	17.4
4.4 การตลาดกาแฟแก้ว		
พ่อค้าคนกลาง	53	25.0
บริษัท	150	70.8
โครงการหลวง	9	4.2

จากตารางที่ 4.7 แสดงให้เห็นสภาพการผลิตทั่วไปในด้านการเก็บเกี่ยว การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว และการตลาดของเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร ตำบลห้วยห้อม อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังนี้

จำนวนครั้งในการเก็บเกี่ยวผลผลิตกาแฟต่อปี เกษตรกรร้อยละ 42.4 เก็บเกี่ยวผลผลิตกาแฟ จำนวน 2 ครั้งต่อปี รองลงมา เกษตรกรร้อยละ 26.4 เก็บเกี่ยวผลผลิตกาแฟ จำนวน 1 ครั้งต่อปี และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 12.3 เก็บเกี่ยวผลผลิตกาแฟ จำนวน 4 ครั้งต่อปี

วิธีการเก็บเกี่ยว เกษตรกรทั้งหมด (ร้อยละ 100.0) ใช้แรงงานคนในการเก็บเกี่ยวผลผลิต

การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว เกษตรกรร้อยละ 41.1 ขายผลผลิตสด รองลงมาเกษตรกรร้อยละ 33.0 ขายผลผลิตสดและแปรรูปกาแฟ และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 25.9 นำผลผลิตไปแปรรูปก่อนจำหน่าย

เกษตรกรที่แปรรูปผลผลิตกาแฟก่อนจำหน่ายส่วนมากร้อยละ 57.1 แปรรูปผลผลิตสดเป็นกาแฟกะลา รองลงมาเกษตรกรร้อยละ 10.4 แปรรูปผลผลิตกาแฟสดเป็นสารกาแฟ และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 0.5 แปรรูปกาแฟสดเป็นกาแฟคั่วเมล็ด

การตลาด ของผลสดกาแฟ กาแฟกะลา สารกาแฟ และกาแฟคั่วเมล็ด เป็นดังนี้

1) การตลาดผลสดกาแฟ (เชอร์รี่) เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 71.2 ขายผลสดกาแฟให้กับพ่อค้าคนกลาง รองลงมาเกษตรกรร้อยละ 21.2 ขายผลสดกาแฟให้โครงการหลวง และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 7.6 ขายผลสดกาแฟให้แก่บริษัทที่รับซื้อกาแฟโดยตรง

2) การตลาดกาแฟกะลา เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 59.4 ขายผลกาแฟกะลาให้กับพ่อค้าคนกลาง รองลงมาเกษตรกรร้อยละ 22.2 ขายผลกาแฟกะลาให้โครงการหลวง และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 18.4 ขายกาแฟกะลาให้แก่บริษัทที่รับซื้อกาแฟโดยตรง

3) การตลาดสารกาแฟ เกษตรกรร้อยละ 45.8 ขายสารกาแฟให้กับพ่อค้าคนกลาง รองลงมาเกษตรกรร้อยละ 36.8 ขายสารกาแฟให้แก่บริษัทที่รับซื้อกาแฟโดยตรง และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 17.4 ขายสารกาแฟให้โครงการหลวง

4) การตลาดกาแฟคั่วเมล็ด เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 70.8 ขายกาแฟคั่วเมล็ดให้แก่บริษัทที่รับซื้อกาแฟโดยตรง รองลงมาเกษตรกรร้อยละ 25.0 ขายผลกาแฟคั่วเมล็ดให้กับพ่อค้าคนกลาง และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 4.2 ขายผลกาแฟคั่วเมล็ดให้โครงการหลวง

2.2 การปฏิบัติตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (GAP) ของเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟอาราบิก้า
ในระบบวนเกษตรประกอบด้วยข้อกำหนด 8 ข้อ ได้แก่

- 1) แหล่งน้ำ
- 2) พื้นที่ปลูก
- 3) การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร
- 4) การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว
- 5) การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว
- 6) การเก็บรักษาและขนย้ายผลผลิตภายในแปลง
- 7) สุขลักษณะส่วนบุคคล
- 8) การบันทึกข้อมูล

ข้อมูลปรากฏผลดังตารางที่ 4.8 ดังนี้

ตารางที่ 4.8 การปฏิบัติตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (GAP) ของเกษตรกร

n = 212

การปฏิบัติตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม	จำนวนผู้ปฏิบัติ (ราย)	ร้อยละ
1. แหล่งน้ำ		
1.1 ใช้น้ำจากแหล่งที่ไม่มีการปนเปื้อนจากสารพิษหรือสิ่งที่เป็นอันตราย	195	92.0
2. พื้นที่ปลูก		
2.1 พื้นที่ปลูกไม่มีการปนเปื้อนจากสารเคมี	177	83.5
2.2 พื้นที่ที่ปลูกมีความสูงจากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ 700 m	187	88.2
2.3 ความลาดเอียงไม่เกิน 30 %	196	92.5
2.4 ลักษณะดินเป็นดินร่วน มีการระบายน้ำและการถ่ายเทอากาศดี	197	92.9
3. การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร		
3.1 ใช้สารเคมีตามคำแนะนำ	140	66.0
3.2 ใช้สารเคมีให้สอดคล้องกับระยะการเจริญเติบโตของพืช	157	74.1
3.3 ไม่ใช้วัตถุอันตรายที่ห้ามใช้	174	82.1
3.4 จัดเก็บสารเคมีในสถานที่แยกจากที่พักอาศัย หรือที่ประกอบอาหารมีการ ระบายอากาศที่ดี	157	74.1
3.5 สารเคมีต้องบรรจุในขวด/ภาชนะบรรจุที่ปิดฝาขวด/ปิดกล่องเรียบร้อยไม่ฉีกขาด	180	84.9
3.6 ป้องกันตนเองขณะฉีดพ่นสารเคมีอย่างถูกต้องโดยสวมเสื้อผ้าให้มิดชิดสวมหน้ากากถุงมือรองเท้าบูทป้องกันสารเคมี	181	85.4
4. การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว		
4.1 ไม่ปลูกกาแฟต่างชนิดปะปนกันแปลงปลูก	174	82.1
4.2 สำรวจการเข้าทำลายของศัตรูพืช	169	79.7
4.3 กำจัดส่วนของต้นกาแฟ รวมทั้งผลร่วง ที่เป็นโรคหรือแมลงทำลายออกจากแปลงปลูก	184	86.8
4.4 มีการจัดการเขตกรรมภายหลังการเก็บเกี่ยว โดยกำจัดผลกาแฟสุก หรือผลแห้งที่ติดค้างบนกิ่ง หรือร่วงหล่นใต้ต้นกาแฟ	174	82.1

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n = 212

การปฏิบัติตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม	จำนวนผู้ปฏิบัติ (ราย)	ร้อยละ
5. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว		
5.1 การเก็บเกี่ยว ให้เก็บเกี่ยวผลกาแฟที่สุกแก่เหมาะสม โดยพิจารณาจากสีของผลกาแฟ	196	92.5
5.2 การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ให้นำผลกาแฟที่เก็บเกี่ยวเข้าสู่กระบวนการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวโดยเร็วหรืออย่างช้าไม่เกิน 24 ชั่วโมง นับตั้งแต่เก็บเกี่ยวเสร็จ	195	92.0
6. การเก็บรักษาและขนย้ายผลผลิตภายในแปลง		
6.1 การเก็บรักษา		
(1) สถานที่เก็บ เมล็ดกาแฟ/กาแฟกะลาต้องถูกสุขลักษณะแห้ง อากาศถ่ายเทสะดวกสามารถป้องกันความชื้นจากภายนอกและการปนเปื้อนจากวัตถุอันตราย และสัตว์พาหะนำโรคได้	179	84.4
(2) ภาชนะบรรจุสะอาด ปราศจากสิ่งอันตรายและกลิ่นไม่พึงประสงค์	176	83.0
(3) มีวัสดุรองพื้นก่อนวางภาชนะบรรจุกาแฟ	187	88.2
(4) มีมาตรการป้องกันศัตรูพืชในโรงเก็บ	181	85.4
6.2 การขนย้าย		
(1) พาหนะในการขนย้ายสะอาด ปราศจากสิ่งอันตรายและกลิ่นไม่พึงประสงค์	188	88.7
(2) มีมาตรการป้องกันไม่ให้เมล็ดกาแฟ/กาแฟกะลา มีความชื้นเพิ่มขึ้นระหว่างการขนส่ง	190	89.6
7. สุขลักษณะส่วนบุคคล		
7.1 ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้เกี่ยวกับสุขลักษณะที่เหมาะสมหรือผ่านการอบรมการปฏิบัติที่ถูกต้องและถูกสุขลักษณะ	157	74.1

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n = 212

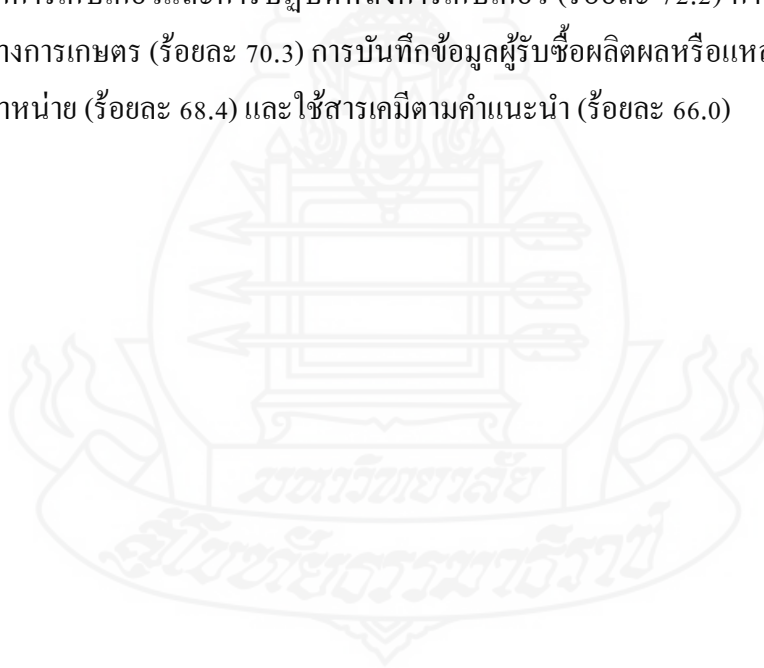
การปฏิบัติตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม	จำนวนผู้ปฏิบัติ (ราย)	ร้อยละ
8. การบันทึกข้อมูล		
8.1 ที่มาของปัจจัยการผลิต	156	73.6
8.2 การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร	149	70.3
8.3 การสำรวจศัตรูพืชและการป้องกันกำจัดศัตรูพืช	153	72.2
8.4 การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว	153	72.2
8.5 ข้อมูลผู้รับซื้อผลิตภัณฑ์หรือแหล่งที่นำผลิตภัณฑ์ในแต่ละรุ่นไปจำหน่าย	145	68.4

จากตารางที่ 4.8 แสดงให้เห็นการปฏิบัติตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร ตำบลห้วยห้อม อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังนี้

เกษตรกรมีการปฏิบัติเกษตรดีที่เหมาะสมในเชิงปฏิบัติในข้อต่างๆ ของเกณฑ์การปฏิบัติตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม ทั้ง 8 ข้อ ในจำนวนมากที่สุด ตั้งแต่ร้อยละ 80.0 ขึ้นไป คือ มีการระบายน้ำและการถ่ายเทอากาศดี (ร้อยละ 92.9) ความลาดเอียงของพื้นที่ไม่เกินร้อยละ 30 (ร้อยละ 92.5) การเก็บเกี่ยว ให้เก็บเกี่ยวผลกาแฟที่สุกแก่เหมาะสม โดยพิจารณาจากสีของผลกาแฟ (ร้อยละ 92.5) ใช้น้ำจากแหล่งที่ไม่มีสารปนเปื้อนจากสารพิษหรือสิ่งที่เป็นอันตราย (ร้อยละ 92.0) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ให้นำผลกาแฟที่เก็บเกี่ยวเข้าสู่กระบวนการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว โดยเร็วหรืออย่างช้าไม่เกิน 24 ชั่วโมง นับตั้งแต่เก็บเกี่ยวเสร็จ (ร้อยละ 92.0) มีมาตรการป้องกันไม่ให้เมล็ดกาแฟ/กาแฟกะลา มีความชื้นเพิ่มขึ้นระหว่างการขนส่ง (ร้อยละ 89.6) พาหนะในการขนย้าย สะอาด ปราศจากสิ่งอันตรายและกลิ่นไม่พึงประสงค์ (ร้อยละ 88.7) พื้นที่ปลูกมีความสูงจากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ 700 เมตรขึ้นไป (ร้อยละ 88.2) มีวัสดุรองพื้นก่อนวางภาชนะบรรจุกาแฟ (ร้อยละ 88.2) กำจัดส่วนของต้นกาแฟ รวมทั้งผลร่วง ที่เป็นโรคหรือแมลงทำลายออกจากแปลงปลูก (ร้อยละ 86.8) ป้องกันตนเองขณะฉีดพ่นสารเคมีอย่างถูกต้องโดยสวมเสื้อผ้าให้มิดชิด สวมหน้ากากถุงมือรองเท้าบูทป้องกันสารเคมี (ร้อยละ 85.4) มีมาตรการป้องกันศัตรูพืชในโรงเก็บ (ร้อยละ 85.4) สารเคมีต้องบรรจุในขวด/ภาชนะบรรจุที่ปิดฝาขวด/ปิดกล่องเรียบร้อยไม่ฉีกขาด (ร้อยละ 84.9) สถานที่เก็บ เมล็ดกาแฟ/กาแฟกะลาต้องถูกสุญญากาศ แห้ง อากาศถ่ายเทสะดวก

สามารถป้องกันความชื้นจากภายนอก และการปนเปื้อนจากวัตถุอันตราย และสัตว์พาหะนำโรคได้ (ร้อยละ 84.4) พื้นที่ปลูกไม่มีการปนเปื้อนจากสารเคมี (ร้อยละ 83.5) ภาชนะบรรจุสะอาด ปราศจากสิ่งอันตรายและกลิ่นไม่พึงประสงค์ (ร้อยละ 83.0) ลักษณะดินเป็นดินร่วน ไม่ใช้วัตถุอันตรายที่ห้ามใช้ (ร้อยละ 82.1) ไม่ปลูกกาแฟต่างชนิดปะปนกันในแปลงปลูก (ร้อยละ 82.1) และมีการจัดการเขตกรรมภายหลังการเก็บเกี่ยวโดยกำจัดผลกาแฟสุกหรือผลแห้งที่ติดค้างบนกิ่งหรือร่วงหล่นใต้ต้นกาแฟ (ร้อยละ 82.1)

ในข้อที่เกษตรกรมีจำนวนมาก ระหว่างร้อยละ 60.0 – ร้อยละ 79.9 มีการปฏิบัติ คือ ดำรงการเข้าทำลายของศัตรูพืช (ร้อยละ 79.7) ใช้สารเคมีให้สอดคล้องกับระยะการเจริญเติบโตของพืช (ร้อยละ 74.1) จัดเก็บสารเคมีในสถานที่แยกจากที่พักอาศัยหรือที่ประกอบอาหารมีการระบายอากาศที่ดี (ร้อยละ 74.1) ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้เกี่ยวกับสุขลักษณะที่เหมาะสม หรือผ่านการอบรมการปฏิบัติที่ถูกต้องและถูกสุขลักษณะ (ร้อยละ 74.1) การบันทึกข้อมูลที่มาของปัจจัยการผลิต (ร้อยละ 73.6) การบันทึกการสำรวจศัตรูพืชและการป้องกันกำจัดศัตรูพืช (ร้อยละ 72.2) การบันทึกการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว (ร้อยละ 72.2) การบันทึกการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร (ร้อยละ 70.3) การบันทึกข้อมูลผู้รับซื้อผลิตผลหรือแหล่งที่นำผลิตผลในแต่ละรุ่นไปจำหน่าย (ร้อยละ 68.4) และใช้สารเคมีตามคำแนะนำ (ร้อยละ 66.0)

ตอนที่ 3 ความรู้และแหล่งความรู้ด้านการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตรของเกษตรกร

3.1 ความรู้เกี่ยวกับการปลูกกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร ได้แก่ การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว และการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว ข้อมูลปรากฏผลดังตารางที่ 4.9 ดังนี้

ตารางที่ 4.9 ความรู้เกี่ยวกับการปลูกกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร

n = 212

ความรู้เกี่ยวกับการปลูกกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร	เฉลี่ย	จำนวนผู้ตอบถูก (ราย)	ร้อยละ	อันดับ
การปลูก				
1. ช่วงปลูกกาแฟที่เหมาะสม คือในช่วงต้นฤดูฝน	ถูก	183	86.3	2
2. การเตรียมหลุมปลูกกาแฟอาราบิก้าเตรียมหลุมปลูกขนาดใดก็ได้ (เฉลี่ย : 2 x 2 เมตร)	ผิด	135	63.7	9
3. การปลูกกาแฟอาราบิก้าควรมีการรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยคอก (มูลสัตว์)	ถูก	182	85.8	3
4. การปลูกกาแฟอาราบิก้าไม่จำเป็นต้องรองก้นหลุมด้วยหินฟอสเฟต (เฉลี่ย : จำเป็นต้องรองก้นหลุม)	ผิด	118	55.7	12
5. ต้นกล้าที่ใช้ปลูกมีอายุ 5-7 เดือน หรือมีใบจริง 4-5 คู่ (เฉลี่ย : 8 – 12 เดือน หรือมีใบจริง 6 – 8 คู่)	ผิด	101	47.6	13
6. การคลุมโคนต้นจะทำให้ลดการชะล้างดินของเม็ดฝน ลดการระเหยของน้ำ ลดการเจริญเติบโตของวัชพืชรอบๆ โคนต้น	ถูก	183	86.3	2
การดูแลรักษา				
1. การปลูกกาแฟอาราบิก้าไม่จำเป็นต้องตัดแต่งกิ่ง (เฉลี่ย : จำเป็นต้องตัดแต่งกิ่ง)	ผิด	124	58.5	10
2. การตัดแต่งกิ่งกาแฟมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความแข็งแรงให้กับต้นกาแฟ กำจัดกิ่งที่เป็นโรคหรือแมลงเข้าทำลาย	ถูก	171	80.7	7

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

n = 212

ความรู้เกี่ยวกับการปลูกกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร	เฉลี่ย	จำนวน ผู้ตอบถูก (ราย)	ร้อยละ	อันดับ
3. การปลูกกาแฟอาราบิก้าไม่จำเป็นต้องกำจัดวัชพืชออก เนื่องจากไม่แย่งอาหารจากต้นกาแฟ (เฉลี่ย : จำเป็นต้องกำจัดวัชพืชออก)	ผิด	174	82.1	4
4. กาแฟเป็นพืชที่ต้องการปุ๋ยค่อนข้างสูง โดยเฉพาะช่วง ระยะเวลาเริ่มออกดอก	ถูก	147	69.3	8
การเก็บเกี่ยว				
1. การเก็บผลกาแฟควรเก็บแต่เมล็ดที่แดงสุกเท่านั้น	ถูก	184	86.8	1
2. การเก็บเกี่ยวผลผลิตกาแฟสามารถดำเนินการได้เพียงครั้ง เดียวเท่านั้น (เฉลี่ย : 3 ครั้ง)	ผิด	122	57.5	11
การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว				
1. เมล็ดกาแฟอาราบิก้าหลังจากไม่แล้วจะมีเปลือกไม่ต้อง นำมาล้างน้ำ ให้ตากแดดได้เลย เพราะแสงแดดจะทำให้เปลือก หายไปเอง (เฉลี่ย : ต้องเอามาล้างน้ำก่อน)	ผิด	182	85.8	3
2. ผลกาแฟอาราบิก้าที่เก็บมาจากแปลงปลูก จะนำมาไม่ เปลือกผลสดออกเมื่อไหร่ก็ได้ไม่ต้องรีบ (เฉลี่ย : ต้องนำมาไม่เปลือกภายใน 24 ชั่วโมง)	ผิด	173	81.6	5
3. การตากเมล็ดกาแฟอาราบิก้าต้องยกพื้นสูงไม่ต่ำกว่า 60 เซนติเมตร	ถูก	172	81.1	6
4. ในการขายกาแฟกะลา ไม่จำเป็นต้องคัดเกรด เนื่องจาก ขายแบบรวมราคาไม่แตกต่างจากแบบคัดเกรด (เฉลี่ย : ต้องคัดเกรดตามมาตรฐานกาแฟกะลา)	ผิด	59	27.8	14

จากตารางที่ 4.9 แสดงให้เห็นความรู้เกี่ยวกับการปลูกกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร ได้แก่ การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว และการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวของเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร ตำบลห้วยห้อม อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังนี้

จากคำถามทั้ง 16 ประเด็น เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์ประเมินแยกเป็นรายประเด็นพบว่า เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการปลูกลูกกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตรเป็นสัดส่วนของผู้ที่มีความรู้ในเรื่องนั้นมากที่สุด กล่าวคือเกษตรกรตอบถูกร้อยละ 80.0 ขึ้นไป ได้แก่ การเก็บผลกาแฟควรเก็บแต่เมล็ดที่แดงสุกเท่านั้น (ร้อยละ 86.8) ช่วงปลูกลูกกาแฟที่เหมาะสม คือในช่วงต้นฤดูฝน (ร้อยละ 86.3) การคลุมโคนต้นจะทำให้ลดการชะล้างดินของเม็ดฝน ลดการระเหยของน้ำ ลดการเจริญเติบโตของวัชพืชรอบๆ โคนต้น (ร้อยละ 86.3) การปลูกลูกกาแฟอาราบิก้าควรมีการรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยคอก (มูลสัตว์) (ร้อยละ 85.8) เมล็ดกาแฟอาราบิก้าหลังจากโม่แล้วจะมีเมือกไม่ต้งนำมาล้างน้ำให้ตากแดดได้เลย เพราะแสงแดดจะทำให้เมือกหายไปเอง (ร้อยละ 85.8) การปลูกลูกกาแฟอาราบิก้าไม่จำเป็นต้องกำจัดวัชพืชออกเนื่องจากไม่แย่งอาหารจากต้นกาแฟ (ร้อยละ 82.1) ผลกาแฟอาราบิก้าที่เก็บมาจากแปลงปลูก จะนำมาโม่เปลือกผลสดออกเมื่อไหร่ก็ได้ ไม่ต้องรีบ (ร้อยละ 81.6) การตากเมล็ดกาแฟอาราบิก้าต้องยกพื้นสูงไม่ต่ำกว่า 60 เซนติเมตร (ร้อยละ 81.1) การตัดแต่งกิ่งกาแฟมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความแข็งแรงให้กับต้นกาแฟ กำจัดกิ่งที่เป็นโรคหรือแมลงเข้าทำลาย (ร้อยละ 80.7)

เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการปลูกลูกกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตรเป็นสัดส่วนของผู้ที่มีความรู้ในเรื่องนั้นมาก กล่าวคือเกษตรกรตอบถูกร้อยละ 60.0 – 79.9 ได้แก่ กาแฟเป็นพืชที่ต้องการปุ๋ยค่อนข้างสูง โดยเฉพาะช่วงระยะเวลาเริ่มออกดอก (ร้อยละ 69.3) การเตรียมหลุมปลูกลูกกาแฟอาราบิก้าเตรียมหลุมปลูกขนาดใดก็ได้ (ร้อยละ 63.7)

เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการปลูกลูกกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตรเป็นสัดส่วนของผู้ที่มีความรู้ในเรื่องนั้นปานกลาง กล่าวคือเกษตรกรตอบถูกร้อยละ 40.0 – 59.9 ได้แก่ การปลูกลูกกาแฟอาราบิก้าไม่จำเป็นต้องตัดแต่งกิ่ง (ร้อยละ 58.5) การเก็บเกี่ยวผลผลิตกาแฟสามารถดำเนินการได้เพียงครั้งเดียวเท่านั้น (ร้อยละ 57.5) การปลูกลูกกาแฟอาราบิก้าไม่จำเป็นต้องรองก้นหลุมด้วยหินฟอสเฟต (ร้อยละ 55.7) ต้นกล้าที่ใช้ปลูกมีอายุ 5-7 เดือน หรือมีใบจริง 4-5 คู่ (ร้อยละ 47.6)

เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการปลูกลูกกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตรเป็นสัดส่วนของผู้ที่มีความรู้ในเรื่องนี้น้อย กล่าวคือเกษตรกรตอบถูกร้อยละ 20.0 – 39.9 ได้แก่ ในการขายกาแฟกะลา ไม่จำเป็นต้องคัดเกรด เนื่องจากขายแบบรวมราคาไม่แตกต่างจากแบบคัดเกรด (ร้อยละ 27.8)

ตารางที่ 4.10 ระดับความรู้เกี่ยวกับการปลูกกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร

n = 212

ระดับความรู้เกี่ยวกับการปลูกกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ระดับความรู้(คะแนน)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 8 (น้อยที่สุด)	7	3.3
9 – 10 (น้อย)	63	29.7
11 – 12 (ปานกลาง)	79	37.3
13 – 14 (มาก)	62	29.2
มากกว่าหรือเท่ากับ 15 (มากที่สุด)	1	0.5
ค่าต่ำสุด = 5 คะแนน ค่าสูงสุด = 16 คะแนน		
ค่าเฉลี่ย = 11.41 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.856 คะแนน		

จากตารางที่ 4.10 แสดงให้เห็นระดับความรู้เกี่ยวกับการปลูกกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร ตำบลห้วยห้อม อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังนี้

เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 37.3 มีความรู้ระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 29.7 มีความรู้ระดับน้อย และมีเพียงร้อยละ 0.5 ที่มีความรู้มากที่สุด โดยเฉลี่ยมีจำนวนประเด็นที่ตอบถูก 11.41 ข้อ

3.2 แหล่งความรู้การผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร ได้แก่ การฝึกอบรม/ดูงาน และการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ข้อมูลปรากฏดังนี้

ตารางที่ 4.11 การฝึกอบรม/ดูงานการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร

n = 212		
การฝึกอบรม/ดูงานการผลิตกาแฟอาราบิก้าตามระบบวนเกษตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคยเข้าร่วม	56	26.4
เคยเข้าร่วม	156	73.6
ประชุม(ครั้ง)		
1	70	44.9
2	29	18.6
3	12	7.7
4	2	1.3
ค่าต่ำสุด = 1 ครั้ง ค่าสูงสุด = 4 ครั้ง		
ค่าเฉลี่ย = 1.52 ครั้ง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.757 ครั้ง		
ฝึกอบรมสัมมนา(ครั้ง)		
1	43	27.6
2	74	47.4
3	20	12.8
ค่าต่ำสุด = 1 ครั้ง ค่าสูงสุด = 3 ครั้ง		
ค่าเฉลี่ย = 1.83 ครั้ง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.659 ครั้ง		
ศึกษาดูงาน(ครั้ง)		
1	84	53.8
2	10	6.4
3	1	0.6
4	1	0.6
ค่าต่ำสุด = 1 ครั้ง ค่าสูงสุด = 4 ครั้ง		
ค่าเฉลี่ย = 1.16 ครั้ง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.466 ครั้ง		

จากตารางที่ 4.11 แสดงให้เห็นถึงการฝึกอบรม/ดูงานการผลิตกาแฟอาราบิก้าตามระบบวนเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร ตำบลห้วยห้อม อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังนี้

เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 73.6 เคยเข้าร่วมการฝึกอบรม/ดูงานการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร และมีเพียงร้อยละ 26.4 ไม่เคยเข้าร่วมการฝึกอบรม/ดูงานการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร

เกษตรกรร้อยละ 44.9 เคยเข้าร่วมประชุมการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร จำนวน 1 ครั้ง รองลงมาเกษตรกรร้อยละ 18.6 เคยเข้าร่วมประชุมการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร จำนวน 2 ครั้ง และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 1.3 เคยเข้าร่วมประชุมการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร จำนวน 4 ครั้ง เกษตรกรเคยเข้าร่วมประชุมการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตรเฉลี่ย 1.52 ครั้ง

เกษตรกรร้อยละ 47.4 เคยเข้าร่วมฝึกอบรมสัมมนาการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร จำนวน 2 ครั้ง รองลงมาเกษตรกรร้อยละ 27.6 เคยเข้าร่วมฝึกอบรมสัมมนาการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร จำนวน 1 ครั้ง และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 12.8 เคยเข้าร่วมฝึกอบรมสัมมนาการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตรมากกว่า 2 ครั้ง เกษตรกรเคยเข้าร่วมฝึกอบรมสัมมนาการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตรเฉลี่ย 1.83 ครั้ง

เกษตรกรส่วนมากร้อยละ 53.8 เคยเข้าร่วมศึกษาดูงานการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร จำนวน 1 ครั้ง รองลงมาเกษตรกรร้อยละ 6.4 เคยเข้าร่วมศึกษาดูงานการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร จำนวน 2 ครั้ง และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 0.6 เคยเข้าร่วมศึกษาดูงานการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร จำนวน 3 ครั้ง และ 4 ครั้ง เกษตรกรเคยเข้าร่วมศึกษาดูงานการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตรเฉลี่ย 1.16 ครั้ง

ตารางที่ 4.12 การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อในการผลิตกาแฟอาราบิก้าตามระบบวนเกษตร

n = 212

แหล่งความรู้	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
	5	4	3	2	1			
1. สื่อบุคคล						2.62	1.050	ปานกลาง
1.1 ผู้นำท้องถิ่น	33 (15.6)	15 (7.1)	34 (16.0)	116 (54.7)	14 (6.6)	2.70	1.193	ปานกลาง
1.2 เพื่อนบ้าน	10 (4.7)	37 (17.5)	49 (23.1)	103 (48.6)	13 (6.1)	2.66	0.992	ปานกลาง
1.3 เจ้าหน้าที่ ของหน่วยงานรัฐ	16 (7.5)	32 (15.1)	46 (21.7)	102 (48.1)	16 (7.5)	2.67	1.064	ปานกลาง
1.4 เจ้าหน้าที่ของ หน่วยงานเอกชน	5 (2.4)	30 (14.2)	40 (18.9)	113 (53.3)	24 (11.3)	2.43	0.949	น้อย
2. สื่อกลุ่ม						2.56	0.933	น้อย
2.1 ประชุม	6 (2.8)	28 (13.2)	73 (34.4)	80 (37.7)	25 (11.8)	2.58	0.958	น้อย
2.2 อบรม	5 (2.4)	33 (15.6)	81 (38.2)	71 (33.5)	22 (10.4)	2.66	0.943	ปานกลาง
2.3 ศึกษาดูงาน	2 (0.9)	20 (9.4)	81 (38.2)	76 (35.8)	33 (15.6)	2.44	0.898	น้อย
3. สื่อมวลชน						1.85	0.831	น้อย
3.1 วิดีทัศน์	1 (0.5)	21 (9.9)	27 (12.7)	82 (38.7)	81 (38.2)	1.96	0.975	น้อย
3.2 นิทรรศการ	0 (0.0)	18 (8.5)	37 (17.5)	82 (38.7)	75 (38.2)	1.99	0.934	น้อย
3.3 รายการวิทยุ ทั่วไป	0 (0.0)	11 (5.2)	34 (16.0)	69 (32.5)	98 (46.2)	1.80	0.891	น้อยที่สุด

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

n = 212

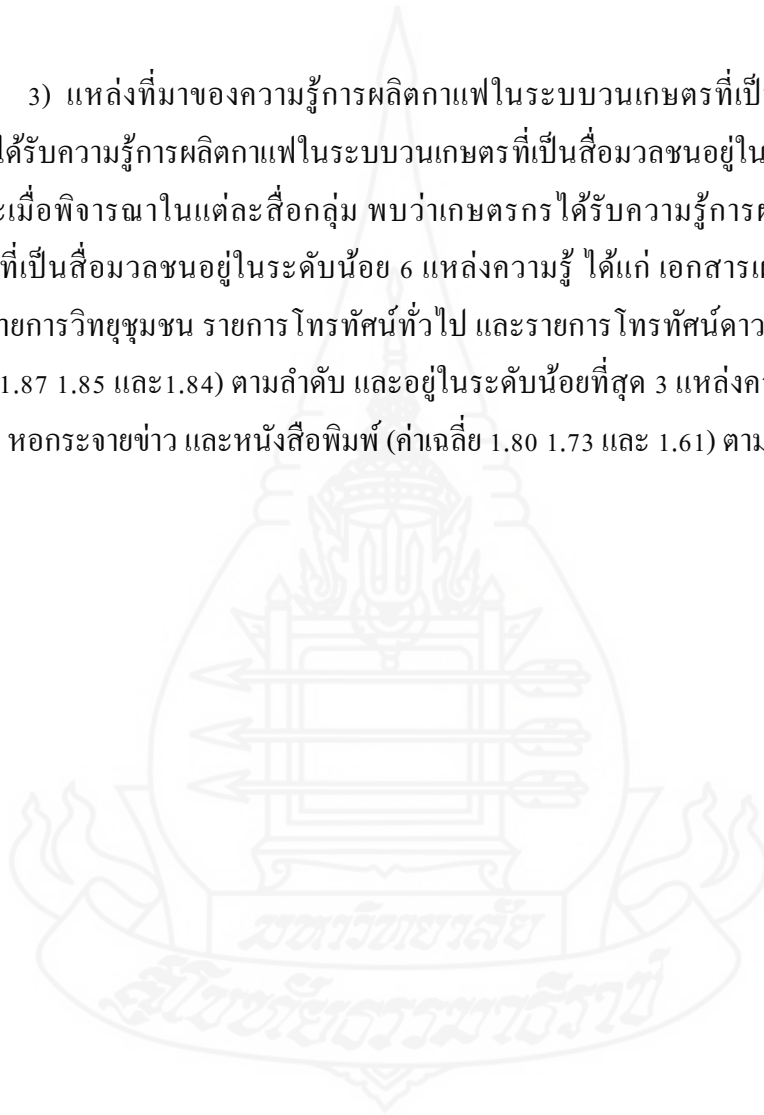
แหล่งความรู้	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
	5	4	3	2	1			
3.4 รายการวิทยุชุมชน	1 (0.5)	11 (5.2)	34 (16.0)	80 (37.7)	86 (40.6)	1.87	0.896	น้อย
3.5 รายการโทรทัศน์ทั่วไป	0 (0.0)	9 (4.2)	41 (19.3)	72 (34.0)	90 (42.5)	1.85	0.877	น้อย
3.6 รายการโทรทัศน์ดาวเทียม	1 (0.5)	17 (8.0)	23 (10.8)	77 (36.3)	94 (44.3)	1.84	0.945	น้อย
3.7 เอกสารเผยแพร่	3 (1.4)	20 (9.4)	35 (16.5)	72 (34.0)	82 (38.7)	2.01	1.030	น้อย
3.8 หอกระจายข่าว	0 (0.0)	12 (5.7)	27 (12.7)	65 (30.7)	108 (50.9)	1.73	0.891	น้อยที่สุด
3.9 หนังสือพิมพ์	0 (0.0)	11 (5.2)	22 (10.4)	52 (24.5)	127 (59.9)	1.61	0.872	น้อยที่สุด
เฉลี่ยรวมทั้งหมด						2.18	0.957	น้อย

จากตารางที่ 4.12 แสดงให้เห็นถึงการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อในการผลิตกาแฟอาราบิก้าตามระบบวนเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร ตำบลห้วยห้อม อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปรากฏผลการวิเคราะห์ดังนี้ เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารการผลิตกาแฟในระบบวนเกษตรจากสื่อต่างๆ โดยภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.18) โดยแยกได้ดังนี้

1) แหล่งที่มาของความรู้การผลิตกาแฟในระบบวนเกษตรที่เป็นสื่อบุคคล พบว่าเกษตรกรได้รับความรู้การผลิตกาแฟในระบบวนเกษตรที่เป็นสื่อบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.62) และเมื่อพิจารณาในแต่ละสื่อบุคคล พบว่าเกษตรกรได้รับความรู้การผลิตกาแฟในระบบวนเกษตรที่เป็นสื่อบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง 3 แหล่งความรู้ ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ เพื่อนบ้าน (ค่าเฉลี่ย 2.70 2.67 และ 2.66) ตามลำดับ และอยู่ในระดับน้อย 1 แหล่งความรู้ คือ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานเอกชน (ค่าเฉลี่ย 2.43)

2) แหล่งที่มาของความรู้การผลิตกาแฟในระบบวนเกษตรที่เป็นสื่อกลุ่ม พบว่าเกษตรกรได้รับความรู้การผลิตกาแฟในระบบวนเกษตรที่เป็นสื่อกลุ่มอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.56) และเมื่อพิจารณาในแต่ละสื่อกลุ่ม พบว่าเกษตรกรได้รับความรู้การผลิตกาแฟในระบบวนเกษตรที่เป็นสื่อกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง 1 แหล่งความรู้ ได้แก่ การฝึกอบรม (ค่าเฉลี่ย 2.66) และอยู่ในระดับน้อย 2 แหล่งความรู้ คือ การประชุม และการศึกษาดูงาน (ค่าเฉลี่ย 2.58 และ 2.44) ตามลำดับ

3) แหล่งที่มาของความรู้การผลิตกาแฟในระบบวนเกษตรที่เป็นสื่อมวลชน พบว่าเกษตรกรได้รับความรู้การผลิตกาแฟในระบบวนเกษตรที่เป็นสื่อมวลชนอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.85) และเมื่อพิจารณาในแต่ละสื่อกลุ่ม พบว่าเกษตรกรได้รับความรู้การผลิตกาแฟในระบบวนเกษตรที่เป็นสื่อมวลชนอยู่ในระดับน้อย 6 แหล่งความรู้ ได้แก่ เอกสารเผยแพร่ นิทรรศการ วิทยุทัศน์ รายการวิทยุชุมชน รายการโทรทัศน์ทั่วไป และรายการโทรทัศน์ดาวเทียม (ค่าเฉลี่ย 2.01 1.99 1.96 1.87 1.85 และ 1.84) ตามลำดับ และอยู่ในระดับน้อยที่สุด 3 แหล่งความรู้ ได้แก่ รายการวิทยุทั่วไป หอกระจายข่าว และหนังสือพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย 1.80 1.73 และ 1.61) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตกาแฟอาราบิก้าระบบวนเกษตร

4.1 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตกาแฟอาราบิก้าระบบวนเกษตร ข้อมูลปรากฏผลดังตารางที่ 4.13 ดังนี้

ตารางที่ 4.13 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตกาแฟอาราบิก้าระบบวนเกษตร

n = 212

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
	5	4	3	2	1			
1. การปลูกกาแฟอาราบิก้าเป็นการเพิ่มรายได้	42 (19.8)	98 (46.2)	49 (33.1)	20 (9.4)	3 (1.4)	3.74	0.932	มาก
2. การปลูกกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตรมีวิธีปฏิบัติที่ไม่ยุ่งยาก	20 (9.4)	102 (48.1)	82 (38.7)	8 (38.0)	0 (0.0)	3.63	0.706	มาก
3. การปลูกกาแฟอาราบิก้าไม่กระทบกับอาชีพหลัก	53 (16.5)	89 (42.0)	74 (34.9)	14 (6.6)	0 (0.0)	3.68	0.826	มาก
4. การปลูกกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตรช่วยในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและป่าไม้	45 (21.2)	80 (37.7)	81 (38.2)	6 (2.8)	0 (0.0)	3.77	0.812	มาก
5. การปลูกกาแฟอาราบิก้าระบบวนเกษตรสามารถทำให้การชะล้างของดินลดลง	31 (14.6)	103 (48.6)	71 (33.5)	7 (3.3)	0 (0.0)	3.75	0.742	มาก
6. การปลูกกาแฟอาราบิก้าระบบวนเกษตรสามารถลดการย้ายถิ่นฐานของผู้ปลูกกาแฟ	23 (10.8)	80 (37.7)	90 (42.5)	18 (8.5)	1 (0.5)	3.50	0.817	มาก

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

n = 212

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
	5	4	3	2	1			
7. การปลูกกาแฟอาราบิก้าระบบวนเกษตรเป็นการเพิ่มพื้นที่ให้เป็นป่าไม้	16 (7.5)	119 (56.1)	71 (33.5)	6 (2.8)	0 (0.0)	3.68	0.652	มาก
8. การปลูกกาแฟอาราบิก้าระบบวนเกษตรสามารถทำให้ดินอุดมสมบูรณ์ดีขึ้น และทำให้ความชื้นในดินดี	17 (8.0)	107 (50.5)	76 (35.8)	12 (5.7)	0 (0.0)	3.61	0.717	มาก
9. การผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบร่วมกับพืชอื่น ดีกว่าระบบการผลิตกาแฟอาราบิก้าอย่างเดียว	17 (8.0)	91 (42.9)	92 (43.4)	12 (5.7)	0 (0.0)	3.53	0.725	มาก
10. การผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตรช่วยลดการเผาป่า การทำไร่หมุนเวียน และการตัดไม้ทำลายป่า	20 (9.4)	107 (50.5)	77 (36.3)	7 (3.3)	1 (0.5)	3.65	0.716	มาก
เฉลี่ยรวม						3.65	0.557	มาก

จากตารางที่ 4.13 แสดงให้เห็นถึงความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตกาแฟอาราบิก้าระบบวนเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร ตำบลห้วยห้อม อำเภอแม่ออน จังหวัดแม่ออน ซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังนี้

เกษตรกรมีทัศนคติในเชิงบวกต่อการผลิตกาแฟอาราบิก้าระบบวนเกษตรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.65) และเมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า เกษตรกรมีทัศนคติในเชิงบวกต่อการผลิตกาแฟอาราบิก้าระบบวนเกษตรในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การปลูกกาแฟ

อาราภิการในระบบวนเกษตรช่วยในการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและป่าไม้ การปลูกกาแฟอาราภิการระบบวนเกษตรสามารถทำให้การชะล้างของดินลดลง การปลูกกาแฟอาราภิการเป็นการเพิ่มรายได้ การปลูกกาแฟอาราภิการไม่กระทบกับอาชีพหลัก การปลูกกาแฟอาราภิการระบบวนเกษตรเป็นการเพิ่มพื้นที่ให้เป็นป่าไม้ การผลิตกาแฟอาราภิการในระบบวนเกษตรช่วยลดการเผาป่า การทำไร่หมุนเวียน และการตัดไม้ทำลายป่า การปลูกกาแฟอาราภิการในระบบวนเกษตรมีวิธีปฏิบัติที่ไม่ยุ่งยาก การปลูกกาแฟอาราภิการระบบวนเกษตรสามารถทำให้ดินอุดมสมบูรณ์ดีขึ้นและทำให้ความชื้นในดินดี การผลิตกาแฟอาราภิการในระบบร่วมกับพืชอื่น ดีกว่าระบบการผลิตกาแฟอาราภิการอย่างเดียว การปลูกกาแฟอาราภิการระบบวนเกษตรสามารถลดการย้ายถิ่นฐานของผู้ปลูกกาแฟ (ค่าเฉลี่ย 3.77 .3.75 .3.74 .3.68 3.68 3.65 3.63 3.61 3.53 และ 3.50) ตามลำดับ

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร

5.1 ปัญหาของเกษตรกรต่อการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร ในด้านความรู้ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต ด้านการตลาด ด้านการส่งเสริมและการสนับสนุน ข้อมูลปรากฏผลดังตารางที่ 4.14 ดังนี้

ตารางที่ 4.14 ปัญหาของการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร

n = 212								
ปัญหา	ระดับความสำคัญของปัญหา					— x	S.D.	ความหมาย
	(จำนวน/ร้อยละ)							
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
	5	4	3	2	1			
1. ด้านความรู้						2.64	0.833	ปานกลาง
1.1 ขาดความรู้	14	21	65	108	4	2.68	0.923	ปานกลาง
ในการปลูกกาแฟ	(6.6)	(9.9)	(30.7)	(50.9)	(1.9)			
1.2 ขาดความรู้	6	27	58	115	6	2.58	0.853	น้อย
ในการแปรรูป	(2.8)	(12.7)	(27.4)	(54.2)	(2.8)			
ผลผลิต								
1.3 ขาดแหล่งข้อมูล	13	22	62	107	8	2.65	0.940	ปานกลาง
ด้านการปลูกกาแฟ	(6.1)	(10.4)	(29.2)	(50.5)	(3.8)			
2. ด้านการผลิตและ						2.39	0.723	น้อย
การจัดการผลผลิต								
2.1 ปัญหาโรค	5	21	42	127	17	2.39	0.861	น้อย
แมลงระบาด	(2.4)	(9.9)	(19.8)	(59.9)	(8.0)			
2.2 ขาดแหล่งน้ำ	15	15	46	128	8	2.53	0.946	น้อย
	(7.1)	(7.1)	(21.7)	(60.4)	(3.8)			
2.3 ต้นทุนการ	9	12	58	125	8	2.48	0.834	น้อย
ผลิตสูง	(4.2)	(5.7)	(27.4)	(59.0)	(3.8)			
2.4 ปัญหาด้าน	5	9	37	130	31	2.18	0.820	น้อย
การขาดแคลน	(2.4)	(4.2)	(17.5)	(61.3)	(14.6)			
แรงงาน								

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

n = 212

ปัญหา	ระดับความสำคัญของปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					— x	S.D.	ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
	5	4	3	2	1			
3. ด้านการตลาด						2.69	0.721	ปานกลาง
3.1 ราคาผลผลิต ตกต่ำ	6 (2.8)	36 (17.0)	97 (45.8)	62 (29.2)	11 (5.2)	2.83	0.870	ปานกลาง
3.2 ไม่มีตลาดใน การจำหน่ายสินค้า	2 (0.9)	22 (10.4)	92 (43.4)	85 (40.1)	11 (5.2)	2.62	0.779	ปานกลาง
3.3 ต้นทุนในการ ขนส่งผลผลิตสูง	6 (2.8)	19 (9.0)	84 (39.6)	94 (44.3)	9 (4.2)	2.62	0.821	ปานกลาง
4. ด้านการส่งเสริม และการสนับสนุน						2.64	0.806	ปานกลาง
4.1 ขาดการติดตาม และการให้คำปรึกษา จากเจ้าหน้าที่ หน่วยงานต่างๆ ที่เข้าไป ส่งเสริม	11 (5.2)	17 (8.0)	83 (39.2)	84 (43.4)	17 (4.2)	2.63	0.933	ปานกลาง
4.2 การส่งเสริม และการสนับสนุน ในด้านต่างๆ ไม่มี ความต่อเนื่อง	6 (2.8)	22 (10.4)	83 (39.2)	92 (43.4)	9 (4.2)	2.64	0.834	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม						2.57	0.639	น้อย

จากตารางที่ 4.14 ระดับปัญหาในการการผลิดกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร
ในภาพรวม เกษตรกรมีปัญหาในการการผลิดกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตรในภาพรวมอยู่ใน
ระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.57) โดยแยกได้ดังนี้

1) ด้านความรู้ เกษตรกรมีปัญหาด้านความรู้ในการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตรรวมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.69) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่ามีปัญหาด้านความรู้ระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ ขาดความรู้ในการปลูกกาแฟ และขาดแหล่งข้อมูลด้านการปลูกกาแฟ (ค่าเฉลี่ย 2.68 และ 2.65) ตามลำดับและระดับน้อย 1 ประเด็น ได้แก่ ขาดความรู้ในการแปรรูปผลผลิต (ค่าเฉลี่ย 2.58)

2) ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต เกษตรกรมีปัญหาด้านการผลิตและการจัดการผลผลิตในการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตรรวมในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.39) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่ามีปัญหาด้านการผลิตและการจัดการผลผลิตในระดับน้อยทุกประเด็น ได้แก่ ขาดแหล่งน้ำ ต้นทุนการผลิตสูง ปัญหาโรคแมลงระบาด ปัญหาด้านการขาดแคลนแรงงาน (ค่าเฉลี่ย 2.53 2.48 2.39 และ 2.18) ตามลำดับ

3) ด้านการตลาด เกษตรกรมีปัญหาด้านการตลาดในการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตรรวมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.69) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่ามีปัญหาด้านการตลาดในระดับปานกลางทุกประเด็น ได้แก่ ราคาผลผลิตตกต่ำ ไม่มีตลาดในการจำหน่ายสินค้า ต้นทุนในการขนส่งผลผลิตสูง (ค่าเฉลี่ย 2.83 2.62 และ 2.62) ตามลำดับ

4) ด้านการส่งเสริมและการสนับสนุน เกษตรกรมีปัญหาด้านการส่งเสริมและการสนับสนุนของเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่างๆ ในการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตรรวมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.64) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่ามีปัญหาด้านการส่งเสริมและการสนับสนุนของเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่างๆ ในระดับปานกลางทุกประเด็น ได้แก่ การส่งเสริมและการสนับสนุนในด้านต่างๆ ไม่มีความต่อเนื่อง ขาดการติดตาม และการให้คำปรึกษา จากเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่างๆ ที่เข้าไปส่งเสริม (ค่าเฉลี่ย 2.64 และ 2.63) ตามลำดับ

5.2 ข้อเสนอแนะในระบบวนเกษตรของเกษตรกรต่อการผลิตกาแฟอาราบิก้า ในด้านความรู้ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต ด้านการตลาด ด้านการส่งเสริมและการสนับสนุน ข้อมูลปรากฏผลดังตารางที่ 4.15 ดังนี้

ตารางที่ 4.15 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร

n = 212		
ข้อเสนอแนะ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1. ด้านความรู้		
1.1 ต้องการแหล่งความรู้แหล่งข้อมูลในการผลิต การแปรรูปและการตลาดมากขึ้น	170	80.2
1.2 ควรทำการสำรวจความต้องการเรียนรู้ของเกษตรกรก่อนให้ความรู้แก่เกษตรกร	27	12.7
1.3 ต้องการเรียนรู้วิธีการกระบวนการผลิตกาแฟให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน	155	73.1
1.4 ต้องการเรียนรู้ด้านการแปรรูปกาแฟ	65	30.7
2. ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต		
2.1 การส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิต	106	50.0
2.2 การส่งเสริมการดูแลรักษาและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว	120	56.6
3. ด้านการตลาด		
3.1 ราคากาแฟที่สูงและแน่นอน	174	82.1
3.2 ตลาดกาแฟที่แน่นอน	140	66.0
4. ด้านการส่งเสริมและการสนับสนุน		
4.1 ให้งานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาช่วยเหลือส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง	100	47.2
4.2 การสนับสนุนวัสดุการเกษตรในการผลิตกาแฟ	110	51.9
4.3 การศึกษาดูงานผู้ผลิตกาแฟที่ประสบผลสำเร็จ	9	4.2
4.4 ต้องการการสนับสนุนเครื่องแปรรูปกาแฟ	85	40.1

จากตารางที่ 4.15 แสดงให้เห็นถึงข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร ตำบลห้วยห้อม อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ต่อการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร ซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1) ด้านความรู้ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 80.2 ต้องการแหล่งความรู้แหล่งข้อมูล ในด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาดมากขึ้น รองลงมาเกษตรกรร้อยละ 73.1 ต้องการเรียนรู้ วัฏกระบวนการผลิตกาแฟให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน เกษตรกรร้อยละ 30.7 ต้องการเรียนรู้ด้านการแปรรูป กาแฟ และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 12.7 เสนอให้ทำการสำรวจความต้องการเรียนรู้ของเกษตรกร ก่อนให้ความรู้แก่เกษตรกร

2) ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต เกษตรกรร้อยละ 56.6 อยากได้คำแนะนำ เกี่ยวกับการดูแลรักษาและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว และมีเกษตรกรร้อยละ 50.6 อยากให้มีมาตรการส่งเสริมในการลดต้นทุนการผลิตกาแฟ

3) ด้านการตลาด เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 82.1 อยากให้ผลผลิตกาแฟมีราคาที่สูง และแน่นอน และมีเกษตรกรร้อยละ 66.0 อยากให้หาช่องทางการตลาดของผลผลิตกาแฟที่แน่นอน

4) ด้านการส่งเสริมและการสนับสนุน เกษตรกรร้อยละ 51.9 อยากให้มีการสนับสนุน วัสดุการเกษตรในการผลิตกาแฟ รองลงมาเกษตรกรร้อยละ 47.2 ให้องค์กรที่เกี่ยวข้องมาช่วย ดูแลส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง เกษตรกรร้อยละ 40.1 ต้องการการสนับสนุนเครื่องแปรรูปกาแฟ และมี เกษตรกรเพียงร้อยละ 4.2 ต้องการให้เจ้าหน้าที่พาไปศึกษาดูงานการผลิตกาแฟแบบครบวงจร

ตอนที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน

6.1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ข้อมูลปรากฏผลดังตารางที่ 4.16 ดังนี้

ตารางที่ 4.16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

n = 212		
สัญลักษณ์และอักษรย่อของตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. ตัวแปรอิสระ		
1.1 สภาพส่วนบุคคล		
1) อายุ (ปี) (X_1)	46.27	9.567
2) ระดับการศึกษา (X_2)	5.87	5.053
1.2 สภาพเศรษฐกิจ		
1) การถือครองพื้นที่ทำการเกษตร (X_3) (ไม่มีเป็นของตนเอง=0, มีเป็นของตนเอง=1)	0.07	0.257
2) จำนวนแรงงานภายในครัวเรือน (คน) (X_4)	3.37	1.684
3) รายได้จากการปลูกกาแฟ (บาทต่อปี) (X_5)	27,037.74	15,616.812
4) ต้นทุนการผลิตกาแฟ (บาทต่อปี) (X_6)	3,273.07	3,973.216
1.3 สภาพสังคม		
1) ประสบการณ์ในการผลิตกาแฟอาราบิก้าระบบวนเกษตร(ปี) (X_7)	5.97	4.983
2) การเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกกาแฟอาราบิก้าระบบวนเกษตร(X_8) (ไม่เป็น=0, เป็น=1)	0.54	0.499
3) ความคิดเห็นต่อการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร(X_9)	3.65	0.557
4) ปัญหาในการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร (X_{10})	2.57	0.639
2. ตัวแปรตาม		
2.1 ระดับความรู้ในการผลิตกาแฟของเกษตรกรผู้ผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร (Y_1)	11.41	1.856
2.2 การปฏิบัติตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับกาแฟ (Y_2)	23.81	5.549

ตารางที่ 4.17 ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมดที่ใช้ในการวิเคราะห์ถดถอย
แต่ละคู่ โดยแสดงในรูปเมตริกสัมพันธ์ (Correlation Matrix)

	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀
X ₁	1	-.583**	.031	.090	.169*	.032	.150*	-.062	.094	.045
X ₂		1	-.089	-.162*	.061	.174*	-.008	.103	-.072	.066
X ₃			1	.111	.011	-.098	-.158*	-.153*	-.027	.225**
X ₄				1	-.096	-.209**	-.016	.065	-.157*	-.018
X ₅					1	.704**	.493**	.222**	-.022	.068
X ₆						1	.626**	.356**	.056	-.092
X ₇							1	.513**	.010	-.205**
X ₈								1	-.073	-.154*
X ₉									1	.225**
X ₁₀										1

จากตารางที่ 4.17 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละคู่ ไม่มีตัวแปรอิสระคู่ใดมีความสัมพันธ์กันสูงกว่า 0.80 อันจะก่อให้เกิดการละเมิดข้อสมมุติฐานของการวิเคราะห์ถดถอยพหุ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ในการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร ของเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร ตำบลห้วยห้อม อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยการวิเคราะห์ระหว่างตัวแปรอิสระ 10 ตัว กับตัวแปรตามเข้าสมการคำนวณ โดยการวิเคราะห์พหุถดถอยแบบปกติ ปรากฏรายละเอียดดังนี้

6.2 การทดสอบสมมติฐานปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ในการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร (Y_1) การวิเคราะห์ปรากฏผลดังตารางที่ 4.18 ดังนี้

ตารางที่ 4.18 การวิเคราะห์ถดถอยพหุปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ในการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์ถดถอย (b)	ค่าสถิติ (t)	ค่านัยสำคัญ (Sig)
ค่าคงที่	7.812	6.569	0.000
1) อายุ	0.064	4.111**	0.000
2) ระดับการศึกษา	0.132	3.735**	0.000
3) การถือครองพื้นที่ทำการเกษตร	-1.272	-2.672**	0.008
4) จำนวนแรงงานภายในครัวเรือน	0.094	1.277	0.203
5) รายได้จากการปลูกกาแฟ	-1.300E-5	-1.169	0.244
6) ต้นทุนการผลิตกาแฟต่อปี	-1.910E-5	-0.387	0.699
7) ประสบการณ์ในการผลิตกาแฟอาราบิก้าระบบวนเกษตร	-0.021	-0.625	0.533
8) การเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกกาแฟอาราบิก้าระบบวนเกษตร	0.299	1.071	0.285
9) ความคิดเห็นต่อการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร	0.586	2.638**	0.009
10) ปัญหาในการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร	-0.783	-3.867**	0.000
$R^2=0.215$	SEE=1.685	F=5.511	Sig of F=0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.18 แสดงผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ในการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร ในบรรดาตัวแปรอิสระ 10 ตัว ปรากฏผลว่าได้ค่า $F = 5.511$ Sig of $F = 0.000$ ซึ่งหมายความว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 1 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในรูปเชิงเส้น และเมื่อพิจารณาผลจากการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระ 10 ตัว ปรากฏผลว่ามีตัวแปรอิสระ 5 ตัว ที่ไม่มีความสัมพันธ์ต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีตัวแปรอิสระ 4 ตัว ที่มีความสัมพันธ์ต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ตัวแปรที่มีผลต่อตัวแปรตามในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3 ตัว คือ อายุ ระดับการศึกษา และความคิดเห็นต่อการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร นั้นหมายความว่า เมื่อตัวแปรเหล่านี้มากขึ้นระดับความรู้ต่อการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร ตำบลห้วยห้อม อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ก็มากขึ้นตามไปด้วย และตัวแปรที่มีผลต่อตัวแปรตามในเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2 ตัว คือ การถือครองพื้นที่ทำการเกษตรและปัญหาในการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร นั้นหมายความว่า เมื่อตัวแปรเหล่านี้เพิ่มขึ้นระดับความรู้ต่อการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร ของเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร ตำบลห้วยห้อม อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ก็จะลดลงสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ร้อยละ 21.5 ($R^2=0.215$) โดยมีสมการความถดถอยดังนี้

$$Y_1 = 7.812 + 0.064X_1 + 0.132X_2 - 1.272X_3 + 0.094X_4 - 1.300E-5X_5 - 1.910E-5X_6 - 0.021X_7 + 0.299X_8 + 0.586X_9 - 0.783X_{10}$$

6.3 การทดสอบสมมติฐานปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับกาแฟ (Y_2) การวิเคราะห์ปรากฏผลดังตารางที่ 4.19 ดังนี้

ตารางที่ 4.19 การวิเคราะห์ถดถอยพหุปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับกาแฟ

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์ถดถอย	ค่าสถิติ	ค่านัยสำคัญ
	(b)	(t)	(Sig)
ค่าคงที่	15.537	4.100	0.000
1) อายุ	0.020	0.396	0.692
2) ระดับการศึกษา	0.129	1.147	0.253
3) การถือครองพื้นที่ทำการเกษตร	-2.922	-1.927	0.055
4) จำนวนแรงงานภายในครัวเรือน	-0.033	-0.141	0.888
5) รายได้จากการปลูกกาแฟ	5.330E-5	1.504	0.134
6) ต้นทุนการผลิตกาแฟต่อปี	0.000	-1.411	0.160
7) ประสบการณ์ในการผลิตกาแฟอาราบิก้าระบบวนเกษตร	-0.146	-1.340	0.182
8) การเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกกาแฟอาราบิก้าระบบวนเกษตร	-0.436	-0.491	0.624
9) ความคิดเห็นต่อการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร	2.489	3.518**	0.001
10) ปัญหาในการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร	-0.625	-0.968	0.334
$R^2=0.108$	SEE=5.369	F=2.441	Sig of F=0.009

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.19 แสดงผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับกาแฟของเกษตรกร ในบรรดาตัวแปรอิสระ 10 ตัว ปรากฏว่า ได้ค่า $F = 2.441$ Sig of $F = 0.009$ ซึ่งหมายความว่า มีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในรูปเชิงเส้น และเมื่อพิจารณาผลจากการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระ 10 ตัว ปรากฏว่ามีตัวแปรอิสระ 9 ตัว ที่ไม่มีความสัมพันธ์ต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีตัวแปรอิสระ 1 ตัว ที่มีความสัมพันธ์ต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในเชิงบวก คือ ความคิดเห็นต่อการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร นั้นหมายถึงว่า เมื่อตัวแปรนี้มากขึ้นระดับความรู้ต่อการผลิตกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟอาราบิก้าในระบบวนเกษตร ตำบลห้วยห้อม อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ก็มากขึ้นตามไปด้วย สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ร้อยละ 10.8 ($R^2=0.108$) โดยมีสมการความถดถอยดังนี้

$$Y_2 = 15.537 + 0.020X_1 + 0.129X_2 - 2.922X_3 - 0.033X_4 - 5.330E-5X_5 - 0.000X_6 - 0.146X_7 - 0.436X_8 + 2.489X_9 - 0.625X_{10}$$

